

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum. . . 12 .
Pe o lună . . . 2 .

Nrul de Duminecă
pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc ca-
schis costă fiecare șir 20 lit.
Manuscrisurile nu se îna-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Politică de mandate.

Încă la începutul campaniei electorale am făcut o critică aspră, dar justă la adresa conducătorilor partidului, dar mai ales la adresa conducătorilor aișiași prin provincie, la adresa așa numitelor celebrități provinciale, cari colindau pe la ușile miniștrilor și a fișpanilor spre a face pacturi locale, cu frumosul și nobilul scop de a primi *mandate opoziționale românești* din grația guvernului, pentru contravaloarea și mai frumoasă de a sacrifica alte cercuri românești guvernului. Critica noastră a stârnit un mare rezon; ni s'au aruncat chiar bănuiele că vom să producem disensiuni în fața campaniei electorale, iar confrății dela „Drapelul” au aflat de nevoie a se pune „la pândă” spre a ne surprinde când vom vinde cauza națională.

Mărturisim că în fața efectului ce a produs critica noastră ne-am dezarmat singuri, deși știam despre unii că tocmai în vremea aceea antișambrau pe la d. Khuen-Héderváry, pentru a face cu d-sa țîrg asupra cercurilor românești din anumite comitate.

Va rămânea să se stabilească mai târziu, cu a cărui autorizare au stat d-nii aceștia în tratative cu guvernul, după negocierile dintre partidul nostru — conduse de d. Mihályi — și guvern, se declaraseră deja în mod oficial rupte,

avut-au ori nu știre conducătorii partidului nostru despre aceste tratative clandestine și neiertate, și dacă au avut. luat-au măsuri pentru ale opri și împiedeca.

În orice caz ar fi foarte caracteristic ca lucruri pe cari le știe toată lumea și a căror consecință amenință să compromită lupta națională într'un întreg colț de țară locuit de români, să fie numai pentru comitetul național lucruri necunoscute și să fim aduși noi în fața necesității neplăcute de a-le ventila pe cale publică, fiind vorba nu mai de puțin, decât de salvarea onoarei naționale în acel colț de țară românească.

Știrile ce ne sosesc din Caraș, ne vestesc adică că nenorocita politică de mandate făcută de fruntașii din Lugoj începe a-și da, încă înainte de alegeri, fructele. Cercul Sasca, precum se știe, este la picioarele baronului Duka de Kadar, candidatul guvernului. Făgetul la picioarele lui Nemes Zsiga. În Zorlenț și-a retras ieri candidatul național Dr. Gh. Popovici candidatura. În Caransebeș și Oravița, unde conform pactului, guvernul se angajase la neutralitate, teroarea administrativă își face de cap, ca să-l scoată pe Burdea și pe Șeghescu. În Lugoj asemenea se comit strașnice abuzuri administrative. Ar rămâne deci Bocșa, ca să ne dea eventual un mandat! Nu aruncăm nici aici bănuiele, sântem siguri, că dacă va fi câștigat și acesta, în-

vingerea va fi numai meritul bravilor noștri alegători, cari, și aici, ca și pretutindeni stau mult mai presus în virtutea lor națională, de cum au avut onoarea a fi judecați de fruntașii din Lugoj.

Vorba e că poate nu ar fi târziu de a se mântui încă cinstea națională. Regretăm în deosebi și reprobăm retragerea părintelui protopop Dr. Gheorghe Popovici, care avea datoria să ducă lupta până la sfârșit, cu orice rezultat. Tot așa socotim că se vor afla în Lugoj, în generația mai tânără bărbați, cari s'alerge și în cercurile sacrificate. Mai avem opt zile până la alegeri. Din Sasca și din Făget avem mulțime de scrisori din partea țaranilor, cari cer candidat național. Ar fi un adevărat sacrilej a-i lăsa cu conștiința că ei sânt vânduți. Mai bine să pierdem toate cercurile într'o luptă dreaptă și cinstită, decât să câștigăm oricâte mandate miluite.

Delegațiunea comitetului central, precum sântem informați, oferă tot sprijinul acelor bărbați integri, cari acum, în ora supremă, ar alerga să desfășure steagul național în Sasca, Făget și Zorlenț. Iar opinia publică românească îi va recompensa cu recunoștința ei, pentru salvarea onoarei naționale în aceste cercuri.

Alegători români din Sasca, Făget și Zorlenț, la luptă!

Guy de Maupassant.

O poveste adevărată.

Era spre sfârșitul toamnei. Afară vântul șuera cu mânie și doborând cele din urmă frunze îngălbenite, le ridica apoi până în slava cerului. Vânătorii își terminaseră masa și toți erau aprinși la față și aveau chef de vorbă. Erau dintre acei semi-seniori normanzi, jumătate boerănași, jumătate țărani, bogați și încă în putere. Vânașii în treaga zi și acum se ospătau în tichină la dl Blondel, primarul din Epanville, care era și proprietarul moșilor pe unde cutreerăseră ziua. Stăteau cu picioarele întinse, cu coatele rezemate de masă și turnau în el băutura ca în niște vase fără fund. La toți le sticleau ochii în cap, la lumina lămpii. Vorbeau despre vânătoare și despre câni. Erau în ora aceea, când alte idei le vin oamenilor pe jumătate chircillii și toți sorbeau cu privirile o față volnică cu obraji trandafirii care servea la masă.

Deodată, un vlăjgan care se făcuse veterinar, după ce mai întâi studiasă să devină preot și care acum îngrijea de toate vitele din plasă, dl Séjour, a strigat:

— Ce mai bobocel de față domnule Blondel! și ceilalți i-au răspuns printr'un lung hohot de râs. După câteva clipe, cel mai bătrân dintre ei — un nobil scăpătat, căzut la darul beției, — dl de Varnetot, a început să spună:

— În tinerețile mele, am pățit și eu o întâmplare ciudată c'un drăcușor ca ăsta! Ascultați să v-o povestesc:

Tot d'auna când mă gândesc la pățania aceasta îmi aduc aminte și de Mirza, o călea, pe care am vândut-o contelui de Haussaunel.

Biata Mirza! Atât de mult ținea ea la mine că în tot-dauna când scăpa dela noul ei stăpân, alerga într'un suflă la castelul meu. Văzând că nu mă mai uită, am rugat pe conte s'o lege. Știi ce a făcut atunci?... A murit de mâhnire... Dar... să nu îmi uit vorba și să mă întorc la povestea mea.

Pe atunci aveam douăzeci și cinci de ani și locuiam singur în castelul meu dela Villebon. Bine, știți, când ești tânăr și ai banii și te plictisești seara după masă, începi să tragi cu ochiul în toate părțile.

În curând am întâlnit o fetiță care era în serviciu la dl Deboulot de Canville. Și ce să vă mai spun? Fetița asta m'a ademenit așa de bine, încât n'am mai putut răbda și m'am dus la stăpănu-său de am încheiat cu el următoarea afacere: el să-mi libereze servitoarea și eu să-i vând iapa mea a neagră »Cocota«, pe care el de multă vreme dorea să mi o cumpere.

Când mi-a auzit propunerea dl Deboulot numai decât mi-a întins mâna:

— Bate palma de Varnetot.

Târgul s'a terminat repede de tot. Fetișoara a venit la castel și eu am dus iapa la Canville. La început totul mergea de minune: numai că Roza mă iubea mai mult decât m'așteptam. Fetița asta, vedeți, nu era ca toate celelalte. Ea trebuie să fi avut ceva ales în vinele ei. Poate că era fiica vr'unei servitoare care păcătuisă cu stăpănu-său. În scurt: ea m'adora. Eu nu prea eram încântat! Îmi ziceam: »Trebuie să sfârșesc odată cu afa-

cerea aceasta, că altfel mă dau singur prins«. Dar nu sânt eu dintre acela cari se ademenesc așa ușor; nu sânt dintre acela cari se încântă cu două ori trei sărutări! Cu toate astea, într'o seară, când ea mi-a spus că e însărcinată, am rămas uimit. Par'că m'ar fi lovit cineva cu patul puști în plept. Ea era nespuse de veselă. Mă îmbrățișa, râdea, juca, era ca și nebună. La început n'am spus nimic; dar noaptea m'am gândit mult la vestea aceasta. Îmi ziceam: »Acum a venit timpul să rup orice legături cu ea.« Înțelegeți situația în care mă găseam: părinții mei erau la Barneville și sora mea măritată cu marchizul d'Ispare la Rollebec, în apropiere de Villebon. Ce făceam dacă aflau ei? Dar cum era să ies din incurcătură? Dacă i-ași fi dat drumul s'ar fi aflat totul și gura lumii ar fi început să vorbească multe pe socoteala mea. Dacă ași fi ținut-o la mine, avea să nască în curând și atunci iar s'ar fi descoperit totul.

I-am spus unchiului meu, Baronul de Creteuil un craidon bătrân care în tinerețile lui trecuse prin multe; și i-am cerut părerea.

El mi-a răspuns foarte liniștit:

»S'o măriti nepoate.«

Am sărit în sus.

— S'o mărit unchiule, dar după cine? —

El a ridicat nepăsător din umeri:

— După cine vrei... asta te privește! Dacă ești om găsești ușor după cine s'o măriti. —

Opt zile am cugețat la vorbele lui și în cele din urmă am terminat prin a-mi zice:

— Unchiu meu are dreptate! —

Atunci am început să-mi frământ mintea și să

Congregația comitatului Făgăraș.
Am primit din Făgăraș următoarea telegramă:

Congregația de azi a fost foarte agitată. Din cauza teroarei administrației membrii români au prezintat vot de neîncredere prefectului. A vorbit vicarul Macavei, avocatul Dr. Șenchea, avocatul Dr. Vasu, Brumboiu și Dr. Șerban. D-lui Șerban i-s-a luat cuvântul. Românii au intonat imnul »Deșteaptă-te române«. Adunarea a fost disolvată. Prefectul a părăsit ședința.

Regele Belgiei în Viena. Din Bruxelles se anunță că regele Albert al Belgiei și a exprimat dorința de-a vizita pe M. Sa Francisc Iosif în Viena, cu prilejul serbărilor aniversării de 80 de ani (18 August 1910).

Austro-Ungaria și Italia. Din Viena ni-se anunță: În cercurile politice se afirmă că ministrul nostru de externe, contele Aehrenthal va avea în curând o întrevedere cu noul ministru de externe al Italiei San Giuliano. Până acum nu s'a fixat încă data întrevederii. Se afirmă însă că întrevederea aceasta — o nouă dovadă a relațiilor de prietenie dintre cele două monarhii — va avea loc în cursul verii, în care va scaldă mare.

Un nou manifest. D. Dr. Valeriu Branice, candidatul partidului național-român în cercul electoral al Bocșei-române, nemulțumit pe semne cu manifestul comitetului nostru central, adresează și el, prin »Drapelul» un »Cuvânt către alegătorii români din cele trei comitate bănățene Caraș-Severin, Timiș și Torontal»...

Poate redactarea acestui manifest — pentru care nu știm dela cine a primit autorizația — îl va fi împiedecat să ne spună ce a descoperit »stînd la pîndă» — împotriva noastră.

Așteptăm înainte...

Chestia pacifismului.

Sînt câțiva ani de când am citit în un ziar dela noi un articol din prilejul unei conferințe de pace, în care articol autorul își exprimă teama față de realizarea păcii universale, care ar fi un dezastru pentru noi, fiindcă ar consfinți și perpetua stările de nedreptate în lăuntrul statelor actuale.

Nu i-am dat nici o importanță acestui articol. Mare mi-a fost însă mirarea când un scriitor ca E. Faguet în lucrarea sa »Le pacifisme« aduce pacifismului între altele aceeași obiecție, că aceasta »ar consacra cele mai mari nedreptăți«. »In stare de pace și dreptul celui mai tare și al celui mai slab rămân închise pentru totdeauna«.

Aceiași idei i-a dat expresiune poetul Cerna în admirabila sa poezie. Aceiași idee s'a discutat în articolul »Un plebiscit mondial« și aici se afirmă, că proclamarea păcii internaționale ar »încrimi« nedreptatea și ar înveșnici durerile noastre.

Mie mi-se pare, că aceasta obiecțiune e nebazată. *Pace universală fără dreptate universală nu se poate închipui.*

Cea dintăiu urmare și totodată scop al pacifismului e desarmarea. Dar când nu vor mai exista armatele monstruase de azi, milioanele de baionete, cine va mai ținea atunci în jug naționalitățile și clasele asuprite? Unde e sacțiunea, sau forța, unde e forul care să le poată deobliga, care să le silească să-și poarte mai departe jugul? Ar trebui deci ca statele pacificate să întrețină o poliție, o armată internațională, care să apere deosebitele state în contra propriilor lor supuși nedreptățiți. Aceasta instituție însă ar fi în contradicție cu ideea păcii și nici nu o are în vedere nici un pacifist.

Iată deci că nu rămâne alia statelor cu națiuni și clase nedreptățite, decât că ori să facă dreptate și atunci pot desarma, ori să-și susțină și mai departe armatele în contra

* Vezi »Viața românească» Nr. 4—908 pag. 135.

propriilor lor supuși. Ei dar cum cadrează aceasta instituție cu ideea păcii universale? Nu ar fi aceasta o veșnică primejdie pentru pace?

Iată dar, că pacea universală fără dreptate pentru fiecare națiune și clasă și în lăuntrul statelor de azi — nu se poate cugeta.

Să vină numai pacea universală, ea nu va »încrimi« nedreptățile de azi, una, fiindcă aceasta nu e comptabil cu ideea păcii, și alta, fiindcă existența păcii însăși n'ar fi o singură zi posibilă fără dreptate.

Lipsa unei culturi științifice temeinice și îndeosebi cultura superficială a marelui majorității a intelectualilor și oamenilor politici e cea mai mare piedecă în calea idealului.

Scrisoare din Viena.

Politica internă. — Cometa Halley.

— 24 Maiu 1910.

Ca să îți poți câștiga o privire asupra întregii vieți politice din Austria, e lucru greu. Mai întâi sînt multe națiuni cu atâtea aspirații, și apoi principiile de care se conduc aceste aspirații sînt de multe ori nelămurite, adese schimbătoare, deoarece trebuie să ținem în seamă și existența partidelor după clase, ale căror pretențiuni se încrușează adesea cu interesele naționale. Așa fiind, stabilirea unui criteriu, a unui fel constant de judecată, poate fi numai temporală. La parcurgerea diferitelor fol și zăre, ce apar zilnic sau și de două ori pe zi în nenumărate exemple, te va isbi tofusu o dublă direcțiune de idei: de-o parte vor fi grupate partidele, ce și apără principiul politic sau interesele de clasă, de alta va sta partidul, ce reprezintă Austria în idee unitară, ținând cont de organismul imperiului și de cerințele actuale, unde prosperitatea părților eterogene, din care constă organismul, va fi prosperitatea lui însuși. Ați înțeles de bună seamă, că cel din urmă e *partidul social-creștin*.

Și, dacă astăzi a ajuns un partid, relativ tînăr la atîta putere politică, au să mulțumească în prima linie programul lor, ce a fost primit cu mult entuziasm de toate națiunile sătule de guvernarea exclusivistă de până acuma. Tendinți, de nu opuse, însă de bună seamă divergente

caut pe cineva; când într-o seară judecătorul de pace cu care luam masa, mi-a spus:

— Băiatul babel Paumelle iar a făcut o boro-boacă. N'o s'o ducă la bun sfârșit băiatul acesta! —

Baba Paumelle era o bătrână șireată nevoe mare, care în tinerețele ei lăsase foarte mult de dorit. Pentru câți va banii ea și-ar fi vândut și sufletul și-ar fi fost în stare să dea pe de asupra și pe ticălosul ei copil.

Am întâlnit-o și i-am arătat cum stă afacerea. Când îi explicam ea m'a întrerupt deodată:

— Ce o să-i dai de zestre mîllichei? —

Toamal stăpâneam v-o trei petecele de pă mînt în apropiere de Sasseville. Am mai cumpărat un delușor dela vecinul meu, domnul d'Armonté și am clădit pe el o cocioabă. În felul acesta întrupasem o moșioară, care nu mă costa mare lucru și pe care acum o dau de zestre fetei.

Bătrâna nu s'a mulțumit cu atât. Zicea că e prea puțin și ne-am despărțit fără nici o hotărîre. A doua zi, de dimineață, m'am pomenit cu fiul său că vine la mine. El a luat lucrurile pe departe, par'că ar fi venit să cumpere o vacă. După ce ne-am înțeles, m'am dus cu el să-i arăt moșia. Ticălosul m'a ținut trei ore pe câmp; măsură terenul, freca în palme bulgări de pămînt, ca și când s'ar fi temut să nu se păcălească cu marfa. Cocioaba nefiind încă acoperită, el mi-a cerut s'o acopăr cu țigla în loc de paie.

După cîtva timp mi-a spus:

— Și mobila casei tot d-voastră o dați! —...

— Nu am răspuns eu. E destul că îți dau o moșie. —

— Da... îmi dați o moșioară... și.. un copil, — a răspuns el, zămbind cu răutate.

Am roșit fără să vreau. El a început din nou. — Trebuie să-mi dați cel puțin: un pat... o masă... o oglindă... trei-patru scaune... și câteva vase. —

Ce era să fac?... M-am învoit și la aceasta. Pe drum, la întoarcere, el m'a întrebat iarăși:

— Dar dacă ea o muri, cui îi rămâne moșia?

— Bine înțeles că d-tale... am răspuns eu.

Aceasta era chestia care îl frămînta pe el! Aceas'a dorea s'o afle de când venise! Atunci mi-a strâns mîna cu căldură. Se terminase totul.

Dar ce am pășit până să conving pe Roza! Când i-am spus, ea a început să plîngă, cădea la picioarele mele și suspinînd repeta mereu: — D-ta îmi propui aceasta! d-ta! d-ta! —

Trecuse mai bine de o săptămână și nu ajunserăm la nici o înțelegere cu ea. Așa sînt femeile: odată căzute în vraja dragostei nu vrea să mai înțeleagă nimic; dragostea înainte de toate, totul pentru dragoste!

În cele din urmă mă măhnisem mult și am amenințat-o c'o dau afară. Atunci ea a consimțit, dar cu condiție ca din când în când, să-i permit să vină să mă vadă.

I-am cununat și după ce i-am văzut la casa lor, m'am dus pentru șase luni la fratel-meu în Turin. Când m'am reîntors am aflat că ea venea în fiecare săptămână la castel și mereu întreba de mine. Și abia o oră trecuse de când mă înapoiasem, când am și zărit-o intrînd pe poartă cu-n »broscu« de copilăș în brațe. Credeți-mă dacă voți, dar am avut o tresărire a întregii mele ființe, când am văzut copilășul. Mi se pare că l-am și sărutat.

Cât despre mamă!... o ruină... un schelet... o umbră. Mi se pare că nu-i prea pria mărișul.

Am întrebat-o:

— Ești fericită? —

Ea a început să plîngă cu hohot și să-mi spună:

— Nu mai pot, nu mai pot trăi departe de d-ta. Vreau mai bine să mor, nu mai pot!

Am mîngăiat-o cum a putut și am petrecut-o până la poartă.

Am aflat, în adevăr, că bărbatu său o bătea; iar soacră-sa îi amăra zilele.

După vre-o două zile ea a venit din nou. Mă lua în brațe și plîngea:

— Omoară-mă, dar îndărăpt nu mă mai duc. Așa ar fi zis și Mirza, dacă ar fi putut grăi! Începuse să mă plitisească istoriile acestea și am fost nevoit să plec pentru câteva luni.

Când m'am reîntors... Când m'am reîntors, am aflat că ea murise de trei săptămâni și căt a fost în viața venise în fiecare Duminică la castelul meu... tot ca biata Mirza. După opt zile dela moartea ei, se stînsese și copilășul.

Cât despre bărbat!... blestematul moștenea zestre. De-atunci l-a mers bine. Mi-se pare că astăzi e consilier comunal.

După câteva clipe de tăcere, povestitorul a adăugat rîzînd:

— Mie mi-e egal. În locul ei, știu că l-am procopsit pe el! —

În d. Séjour, veterinarul, ridicînd la gură un pahar cu țuică, a încheiat grav:

— Orice a-ți vrea, dar femeii ca aceea nu ne trebuie!

reprezintă *germanii radicali*, ce visează de-o Prusie europeană sau de o Europă prusacă, utopii nerealizabile nici în cea mai nemțească Germanie. Deși de-oparte, totuși contrar partidului creștin-social din cauza elementelor, din cari se compune, stă partidul de clasă al *social-democraților*, și cu totul nempăcați duc lupta *liberalii*, odinoră puternicii zilei. Mai ales în timpul din urmă sunt foarte întăriți, pentru că reforma impozitelor prevede o suire a dărilor tocmai la clasele cu capital mobil. Și din aceste clase constă partidul liberal.

În ultimele desbateri budgetare s'a atins și întărirea marinei austriace. Atitudinea partidelor a fost unitară în ce privește necesitatea clădirii unei flote. Pe când însă social-democrații predau soluția acestei afaceri *delegațiunilor*, ce se vor întruni probabil în Noemvrie, mulțămindu-se deocamdată a da lămuriri pașnice spiritelor agitate din Anglia și a spera la *posibilitatea unei pertractări liniștite și obiective a intereselor comune*, acuzând ministerul lui Wekerle, care demisionând nu s'au putut întruni delegațiunile în anul trecut, partidul creștin-social pune în vedere posibilitatea unei întăriri a flotei, numai dacă se va înlătura deficitul civil. Și aceasta se poate face pe două căi: Ministeriile vor trebui să se restrângă la *cheltuieli minimale*, și totodată *administrația căilor ferate reformată*, ca unele, ce au cauzat cel mai mare deficit, de când au trecut pe mâna statului, al doilea *veniturile statului* vor trebui *urcate*, și la punctul acesta se vor lua în privire mai ales clasele economice tari.

Mă purtam de mult cu gândul, să vă scriu ceva despre vizita cometei la noi. Dar spiritele erau atât de liniștite și albastra privire a domnișoarelor din Viena reflecta atâta calm, încât nu m'am încumetat să tratez un fenomen, ce nu mi interesă împrejurimea. Astfel nemângăiat în sufletul meu, că mi s'a răpit ocazia unui strălucit subiect, rătăciam pe nenumăratele trottoare a orașului, pândind cu încordarea duor vrăjmași, ce și stau nempăcați în față — publicul, ce nu voia să tradeze nimica, și eu, care voiam să aflu totul — pândind, cum zic, orișice vorbă rostită de o față, ce mi părea mai timidă, suspectă. Și mă gândeam cât de fericiți vor fi fost acel vechi, adică strămoșii noștri, cari aveau pe *Fama* cu o sută de guri și urechi, pe *Fama* ce era pretutindeni, pe dulcea *Fama* ce le spunea totul. În aceste clipe monstru, cu o sută de guri mi-s'ar fi părut un îngerul cu marmoree brațe și privire senină. Căci nimic nu e mai dureros pentru un *autor* decât lipsa de subiecte.

Astfel meditănd ajunsei și eu pe *vila sacra*, dorind să mi răsară în cale nesuferitul limbuz al lui Horaț, dar nu m'a întâmpinat nime, căci se vede, soarta hotărâse, că noaptea ce vine — 18 spre 19 Mai din acest an, — ca această noapte să mi desvălească taina, după care umblam cum umblă săpătorul după comori.

Aceeași liniște până la orele 11 din noapte, când ca prin farmec acoperișele caselor și terasele se umplură de umbre, ce se mișcau mărite în strălucirea lunii. Ochii se îndreptară spre diferitele părți ale orizontului, șoapte înăbușite străbăteau ca murmurul apelor oprite, și când se puse un cerc în jurul lunii am observat o mișcare neobișnuită și din mijlocul șoaptelor și a suspinelor se deslușiră numai cuvintele: *Und wenn?*... dar — nu tot ce va zice: Doamne, Doamne, va intra în coada cometei, și au așteptat lung și bine, cu inima tremurând.

Curios aspect al Vienei obișnuite, dar eram mulțumit că în fine am văzut topindu se receala anterioară, că am văzut și pe nemții aceștia *asteptând și neliniștiți* în fața cometei, pentru care s'a adus jertfă de bună voie, atâtea vieți.

Cu totul altfel ni-se arată *districtul al dollea*, vestitul cartier evreesc. Pe străzile strimte se mișcă o mulțime de oameni agitați, înțelegându-se cu gesturi largi, și revoltați în contra unui necunoscut se răstesc unul la altul. Fără țintă vagabondează dela un capăt al străzii la celalalt și privesc neconținut cerul cu niște ochi rugători, ca și cum ar fi așteptat de sus un semn

de mântuire. Dar Iehovah pune la încercare fiii lui Israil și — hiuc illae lacrimae.

Toate stațiunile de tramvae sânt pline. Mulțimea nerăbdătoare se ghiontește, se împinge, apoi liniște subită câteva clipe, și iarăși aceea mișcare iritată. Cei mai mulți pleacă la Kahlenberg, unii în Türkenschanzpark, dar toți sânt hotărâți să aștepte sosirea neînduratei stele afară de zidurile strimte. Să *moară* cel puțin *liberi*, dacă nu pot *trăi* astfel.

Pe Kahlenberg iarăși altă lume. Parcă ar voi să smulgă clipele, ce-au mai rămas, și ultimul strop de bucurie și fericire: Cântă, joacă, duc cea mai fără de grijă viață. De ar veni cometa — *dar nu vine*, zice o păreche de lângă mine. Ci că a trecut pe la *Lucafâr* și s'a îndrăgostit de el. Așa? În fața unui atât de convins argument trebuie să taci; mai ales când păreriile astronomilor diferă în măsura, că unii susțin, cometa ar avea *două* cozi, iar alții *una*, dar încărligată, din care cauză n'a atins pământul, ei! atunci e atât de frumos simbolul *Lucafărului*.

Inchei: Mulți nu vor fi *impăcați* cu rezultatul acesta neașteptat — unii dorindu-și capăt suferinții, alții năcăjindu-se pe astronomi — una știu însă, că *birtașii* de aici vor mulțumi astronomilor, că au *prezis* și cometei, că *n'a venit*. Per aspera ad astra. N. I. R.

Sângele dela Mărgineni.

»Gazeta Transilvaniei« primește un raport amănunțit despre cum s'a săvârșit crima dela Mărgineni. Raportul confirmă — cum nici nu se putea astfel — presupunerile noastre. De vină e numai setea bestială de sânge a jandarmilor. Iată acest raport:

În ziua de 21 Mai a. c. era proiectat turneul candidatului gov. în cerc. Făgărașului, Werner Gyula, din Făgăraș peste Răușor, Ileni, Herseni, Mărgineni, Șinca-veche, Zernești.

Spre scopul acesta pădurarul erarial Erdösi și cel comitatens-comunal Szabó, ambii din Sebeș, încă în preziua sosirii lui Werner au pregătit cu permisia primarului din Mărgineni o poartă triumfală, pentru trecerea candidatului în drumul comitatens, la imediată intrare în comuna Mărgineni dinspre Sebeș, care poartă, respective inscripția, făcută pe o scândură: *»Elsen Dr. Werner Gyula«*, încă pe la ora 4 în dimineața de 21 Mai a fost delăturată și nimicită de cătră un necunoscut.

Cam pe la orele 8 a. m. aceeași zi, poporul — mai ales femei și copii — în număr cam de o sută, din curiozitate s'a retras spre capătul satului, spre poartă pe unde era să se facă intrarea candidatului în comună. Din aceea mulțime, câțiva bărbați mai tineri, fără nici o armă, voiau să înainteze pe supt poartă spre hotar, dar din partea celor 5 jandarmi din Sebeș, postați aci au fost provocați să se retragă, să nu cuteze a trece pe supt poartă. Românii au răspuns, că *drumul trebuie să fie liber*. În momentul acesta situația era astfel:

Jandarmii cu aranjatorii porții se aflau în partea porții dinspre Sebeș, poporul de cătră Mărgineni va să zică față în față, depărtare între ei de câțiva pași.

La răspunsul poporului, că drumul trebuie să fie liber, *pădurarul Szabó și-a și descărcat revolverul ce era încărcat cu 6 gloanțe, și de-odată și 2 dintre jandarmi fiecare câte 5 gloanțe. În total deci au fost descărcate 16 gloanțe, culcând la pământ pe loc pe tânărul bărbat Valerie Lie și răbind de moarte pe Gheorghe Vlad, care a primit 4 gloanțe, ambii bărbați tineri, căsătoriți de 3 ani. În urma*

acestora, poporul s'au retras spre centrul satului, dar jandarmii nu s'au mulțumit numai cu cele 2 jertfe, ci din nou au tras focuri în lumea, care se retrăgea, răbind de moarte pe tinerii *Gerasim G. Pandria și Ion N. Șuvailă*, în etate de 16—17 ani, și pe bărbatul *David Lie*. Rănirea de moarte a acestora s'a întâmplat la o depărtare cam de 250 pași, tocmai la cotirea din ulița Sebeșului, spre sat, cătră ulița mare din Mărgineni. Cei doi băieți au murit apoi momentan, celalt împușcat e încă în viață.

Poporul fusese întru câtva iritat în urma împrejurării, că Valer Lie, în dimineața de 21 I. c. era angajat să ducă cu căruțul propriu pe inv. Gheorghe Pop la Răușor, Ileni, întru întâmpinarea cand. guvernamental. Deoarece însă candidatul cu toată suita lui a fost primit, atât în Răușor cât și în Ileni, cu petri, ouă clocite, drumul împedecat cu lemne, petri etc., numitul învățător a trebuit să se reînfoarcă în Mărgineni. N'a intrat însă cu căruțul în sat, ci din capătul satului s'a dat jos, și prin grădini s'a furișat până la locuință, iar cărușul Valer Lie s'a continuat drumul spre casă. Dela un loc însă a trimes un băiat cu căruțul acasă, iar el a rămas în centrul satului, unde erau adunați mai mulți oameni, povestindu-le cazul dela Răușor-Ileni, și că e prin urmare o rușine, ca noi să suferim să facă ticăloșii de pădurari din Sebeș poartă, în capătul comunei noastre. La aceasta câțiva bărbați, cu cei amintiți mai sus, s'au retras la capătul satului, unde era pregătită poarta, unde apoi s'a săvârșit măcelul în modul arătat.

Datele acestea le-am luat dela un țaran inteligent din Mărgineni și sânt demne de toată încrederea.

APEL.

Cătră alegătorii români din cercul electoral Becicherecul mic.

Frați Români!

Frate la frați, român la adevărați români, grăbesc în preajma alegerilor de deputat să vă dau sfatul meu, să vă rog pe numele lui Dumnezeu, ca să vă faceți datoria ce aveți față de noi, față de neamul și legea noastră strămoșească.

Acum când votul nostru hotărăște, vedeți cum vin rând pe rând acei oameni, cari până azi nu v'au cunoscut, să vă ceară încrederea, să vă cerșească votul.

Da, toți vin la voi, toți sânt prieteni și vă făgăduesc care de aur și ploș de argint. Dar nu le credeți. Las' să vorbească, las' să făgăduiască. Vorbele lor sânt mincioase, banii lor sânt blăstămați.

Nouă nu ne trebuie mită, nu avem lipsă de promisiuni mari cari nu se pot împlini. Noi cerem dreptate, vrem egalitate și la drepturi întocmai ca și la sarcini. Ca să ne putem însă câștiga drepturi egale, legi bune și drepte, trebuie să luptăm înainte de toate pentru *votul universal egal, secret, fără restricțiuni și după comune*.

Această luptă a noastră nu o sprijinește sincer nici unul dintre domniile câți vi-se îmbie. De aceea ascultați cuvântul meu și cuvântul conferinței noastre naționale, care zice, că toți până la unul să vă dați votul vostru pentru înflăcărul candidat naționalist *Iohann Röser iun.*, care cu

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

trup cu suflet e omul vostru acelor ce muncesc. Fraților, prețuiți pe acest inimos bărbat, care s'a ridicat din mijlocul fraților noștri nemți și s'a angajat să poarte luptă înversurată supt steagul partidului național-german abia înfiripat, contra celor cari cu miere pe buze și cu risipă de bani se cutează să vă cerce pe voi cei cu gând bun și cu inimă curată.

Prețuiți-l că sânt rari de tot oamenii de felul lui d. Johann Röser, acest intelligent fiu al poporului, cu graul său învăpălat și cu însuflețirea sa o să poarte frumoasă și aprigă luptă în casa țării penru voi cei nebăgați în seamă.

Voaș frați preoți, vă zic numai atât: *păstrați-vă cu cinste locul de onoare ce vi l'a destinat nemuritorul nostru poet Mureșanu — stați cu crucea în frunte!*

Frați români!

Când fac acest apel călduros către voi sânt îndemnat de cea mai frumoasă virtute a sufletului omenesc — de recunoștință.

Johann Röser iun. acest bărbat curajos, înțelept și însuflețit pentru cauza noastră, a sărit de bună voie în ajutorul meu și poartă cu înflăcărare steagul ce l'am desfășurat din incredințarea sfatului cel mare al neamului românesc.

Soț neobosit și nedespărțit, din sat în sat vine cu noi cel ce vestim cuvântul dreptății și egalității politice, și cuvântul său pătrunde la inimă.

La glasul său fermecat, pe unde trece, să desmorțesc inimile nemților și ne urmează cu toți fără șovăire.

Sfântă, în momentul acesta cea mai sfântă datorie o avști dar, să sprijiniți din toate puterile pe acest adevărat luptător pentru interesele noastre ale tuturor, în calea sa. Primiți-l cu dragoste românească și cu toții până la unul dați-vă votul vostru pentru Johann Röser iun.

Ascultați glasul nostru, și glasul sufletului vostru, și sprijiniți din răspuneri pe Johann Röser iun., și va veni timpul, când își binecuvânta ziua în care ați ascultat sfatul conferinței noastre și inima voastră, respingând mila rușinoasă ce vi-o lămbie cellalți în locul drepturilor noastre omenești.

Trăiască

Johann Röser iun.

candidat de deputat naționalist german.
Cu salut frățesc

Zichyfalva, la 24 Mai 1910.

Terențiu Opreanu

preot român,

președintele clubului comitatens și candidatul partidului național la Zichyfalva.

Campania electorală.

O minciună sfruntată a ziarului „Pester Lloyd“.

Ni se comunică telefonic din Budapesta că, »Pester Lloyd«, organul semioficios al guvernului, în pornirea sa de a ponegri, — acum după ce guvernul a fost refuzat de către partidul nostru național, — flamura noastră curată, care e singura flamura nepătată în aceasta țară a imoralității politice, debitează în ediția sa din astă-seară minciuna că guvernul României dă an de an 80.000 de franci în scopurile agitațiilor politice românești din Ungaria. Guvernul ascunde ajutorul acesta bănesc supt rosa denumirii colective de »scopuri culturale«. Guvernul României mai trimite — spune »P. L.« — în Ungaria încă și alte

sume mari: Așa, el ar fi dat și acuma în scopurile actualei campanii electorale, candidaților naționaliști români, sume foarte mari. Guvernul român ar subvenționa apoi și Corespondența Română, care este condusă de agitatori ca Slavici și Brote. Corespondența Română a fost creată în scopul de-a se da politicii românilor din Ungaria, mai ales acum în cursul campaniei electorale, o direcție în conformitate cu dorința cercurilor politice dela București.

Pentru a opune acestei minciuni sfruntate cea mai competentă desmintire, ne-am adresat biroului nostru electoral central, de unde primim următoarea declarație:

Delegațiunea comitetului central respinge insinuația aceasta neîntemeiată a organului semioficios, lansată chiar acum în preajma alegerilor și menită a discretiza motivele altruiste de cari sânt conduși candidații partidului național român, în lupta atât de inegală pentru steagul partidului național. Comitetul partidului național n'a primit dela nimenea din România, ori din alte țări străine, bani pentru scopuri politice și nici pentru campania electorală.

E bine știut că la noi atât candidații, cât și alegătorii duc cea mai ideală luptă electorală. În multe părți, deși poporul e sărac, nici chiar așa numitele »cheltuieli constituționale« nu se plătesc. Candidații noștri, în mare parte, acopăr cheltuielile electorale din avutul lor propriu și nu arareori se întâmplă că unii dintre ei, deși acestea cheltuieli sânt minimale, și-au jertfit puținelul avut, numai ca să păș'reze curățenia steagului. Candidații lipsiți de mijloace sânt la noi sprijiniți de colegii lor, cu bani luați cu împrumutul și camele binișor pipărate.

Cât este de tendențioasă scornitura aceasta, apare și din împrejurarea că Corespondența Română este prezentată ca organul partidului nostru național, deși știut este că Corespondența Română, în timpul din urmă, publică cele mai compromițătoare lucruri, cu vădita tendință de a ne strica nouă și de a seduce opinia publică din România.

Dacă d. Slavici este de fapt inspiratorul acestei corespondențe — ceea ce nu putem crede — atunci d-sa nu promovează ideile preconizate de partidul național, ci eresiile politice ale călugărului păcătos Mangra.

Prentu biroul central:

Dr. Ștefan C. Pop.

Hotărîrea comitetului electoral din Nădlac.

Comitetul electoral din cercul Nădlacului a luat zilele trecute hotărîrea să sprijinească pe candidatul guvernamental față cu candidatul justhist al cercului. Hotărîrea aceasta este în flagrantă contradicție atât cu hotărîrile conferinței naționale dela Sibiu cât și cu hotărîrile comitetului central, ales pentru comitatele Arad și Cenad. Conform acestor hotărîri alegătorii români din cercul Nădlacului sânt dator să sprijinească pe candidatul care se declară aderent necondiționat al votului universal, egal, secret și după comne. Contra tuturor candidaților guvernului alegătorii români trebuie să ducă lupta cea mai crâncenă.

Circulara episcopului Miron.

P. S. Sa, episcopul Caransebeșului, Miron E. Cristea, a dat următoarea circulară din prilejul alegerilor parlamentare.

Cătră clerul și învățătorimea din eparhia ortodoxă română a Caransebeșului.

O adâncă durere trebuie să cauzeze sufletului părintesc a unui arhieru trista veste, că în cursul agitațiilor pentru alegerile de deputați în casa țării în unele părți au degenerat luptele electorale până la bătăi sângeroase și chiar omoruri.

Este știut, că întreaga țară stă tocmai în pragul noulor alegeri, cari se vor începe cu ziua de 19 Maiu (1 Iunie) 1910, oferind cetățenilor prilejul a-și exercita unul din cele mai însemnate drepturi ale vieții constituționale.

Și e mai presus de orice îndoială, că fiecare cetățean conștient are nu numai dreptul, ci și datoria a lua parte la viața politică a țării sale; dară — firește — având fiecare alegător a fi condus — nu de momeli ispititoare, de terorizări, corupții sau orice alte mijloace imorale, — ci numai de convingerea neștrămutată de a contribui cu votul său la îndreptarea eventualelor rele sociale existente și la înaintarea intereselor obștești ale patriei.

Fără a înrui cătuși de puțin convingerea personală a culva, ci numai spre a preîntîmpina eventuale primejdii cu urmări neprevăzute, aflu de bine a sfatul clerul, învățătorimea și întreg poporul, aparținător eparhiei noastre, ca să se folosească de drepturile, ce li-le dă constituția țării și legile ei, cu toată demnitatea unui popor matur.

În focul discuțiilor să rămâneți strict pe lângă apărarea principială a convingerilor proprii, îndemnând și sfătuind părințește, pe fii bisericii noastre, ca să se ferească dela provocarea de certe, bătăi sau alte lucruri regretabile, cari înăspresc pacinca conviețuire cu cetățenii de alte vederi.

Îndosebi aștept dela preoții și învățătorii supuși nouă o purtare lipsită de orice momente incompatibile cu statul preoțesc și contrare intereselor bisericii.

Oficiile protopopești sânt poftite a împărți acest circular în modul obicinuit.

Lupta în Ceica.

Ni-se scrie:

În cercul Ceica, până la ivirea dlui Dr. Ioan Suciuc se credea, că candidatul guvernului are să iasă biruitor. Dar de-atunci socoteala puternicilor zilei s'a schimbat cu desăvârșire, Mangra întovărășit de prietenii lui cei proaspeți: notari suspendați și nesuspendați, pretori de toată speța, jandarmi cu priviri dârze, jidani cu patriotismul în buzunar, etc.; a fost primit cu destulă căldură. Vine în urma lui însă candidatul național și acel popor, care a preamărit pe Mangra, strigă;

— »Jos cu el!«

Cu un cuvânt îl execută după toată forma.

Și e lucru hotărît, că poporul alergător și la urnă va stărui să-l răstignească.

Di Dr. Ioan Suciuc e de o săptămână în cerc. Străbate toate satele desfășurând programul partidului național. E întovărășit de mai mulți prieteni de luptă. În suita lui e dl Vasile Cartiș, mare proprietar în Rogoz și stăpân pe jumătate de cerc, apoi Dr. Aurel Grozda, Dr. Petre Grozda, Dr. D. Lascu, cand. de adv. Șfurle, câțiva iuriști. La Lupoia s'a aliat și părintele Petru E. Papp, din Pocola.

D. Ioan Suciuc vorbește la inimă, entuziasmează, răpește și cucerește. E îndoiesătoare partea acela din vorbire, unde face amintire de trecutul vicarului Mangra, de luptele îndârjite purtate pentru acest fost ideal al neamului românesc. Și când schițează trecutul glorios al vicarului, azi candi-

dat guvernamental, și arată umilitoarea desertare de acum, pe fețele alegătorilor se strecoară. câte o lacrimă fierbinte, lacrimă de durere și revoltă.

I-am dat — zice Suci — i-am dat vicarul holda noastră muncită din greu, i-am dat hambarele bisericii din Bihor, cheile sfinte de apărare ale neamului românesc, căci i-am știut un apărător sincer, un luptător aprig pentru cauza românească. Atunci guvernul a protestat, și-a făcut imputări episcopului Goldiș, c'a lăsat să fie ales de vicar.

L-am ales apoi episcop, după o luptă crâncenă, purtată de noi naționaliști. Guvernul nu l-a întărit. Și s'a pornit o luptă scandalosă contra lui, și tot noi l-am sărit în apărare. Mă știu toți, că i-am fost unul dintre cei mai sinceri prieteni și eu cu tovarășii mei de luptă l-am ridicat și scos din norolul unde îl tăvăliră vrășmașii lui de-atunci și prietenii lui de azi.

Știu, iubii frați, că el mă va vorbi de rău înaintea voastră. Poate vă va îndemna să nu votați cu mine că sânt un deputat »făpat«, care am avut cercul meu și n'am rămas acolo. Dar, dragilor mei, eu nu sânt deputat »făpat« și nici n'am vult să mai fiu deputat. Dacă totuși mă vedeți aici să i-au lupta față de vicarul Mangra, o tac la glasul poruncilor al conștiinței mele, la îndemnul partidului național român, și o fac, ca să vadă lumea întreagă, că păcatul ce l face vicarul, este așa de mare, așa de rușinos, încât lată prietenul lui cel mai bun trebuie să se lăpede de dânsul, și să-l lupte contra lui.

Și e mare durerea sufletului meu, că a trebuit să ajung și acestea vremuri, să luăm lupta contra vicarului, după ce până acum am luptat pentru el!

Vorbirile de program sânt ascultate cu evlavie și sorbite de ascultători cu sete.

E umilitoare însă rezerva preoțimeii ortodoxe, ce ne face să roșim. Numai preoțimea gr. cat. dă dovadă de un naționalism curat. Aceasta preoțime în frunte cu protopopul Ioan Papp dela Hallad, luptă cu multă dragoste pentru candidatul național.

Preoțimea noastră trebuie să înțeleagă un lucru, că adevărat ea este națională, deci e o datorie a ei elementară să lupte pentru candidatura națională, și să nu se umilească pe sine așa de tare, încât să îndure toate păcatele politice.

Să trăiască dr. Ioan Suci!

Terorism la Ighiu.

Din Așud ni-se telegrafiază:

Terorismul administrației nu mai cunoaște margini. Pentru a zădărnici alegerea iubitului nostru candidat Dr. Alexandru Vaida, autoritățile opresc, fără orice motiv, adunările populare convocate de aderenți partidului național român. *Impotriva acestor măsuri, s'a făcut apel la guvern, care însă a aprobat și el oprirea adunărilor.* Atitudinea alegătorilor e, cu toate aceste, admirabilă și plină de demnitate.

Trăiască Dr. Alexandru Vaida-Vodvod!

Teroarea la Caransebeș

Despre volniciile anunțate ieri, primim următoarele amănunte:

În cercul electoral al Caransebeșului volnicia organelor administrative e ne mai pomenită, terorismul enorm. În 22 l. c. înflăcărutul nostru tânăr, d. Dr. Aurel Hădan, petrecând în comuna Glimboca, și fiind oa-

spele părintelui Iuliu Musta, a mers împreună cu el la biserică să participe la o nuntă țărănească, în mijlocul unei mulțimi de vre-o 400 de țărani. Aici fără nici un motiv, d. Dr. Aurel Hădan, a fost arestat de jandarmi, acuzat că ar fi agitat contra organelor publice și contra ideii de stat ș. a. Poporul văzând volnicia asta a strigat »trăiască Dr. Vlad« și s'a aruncat asupra jandarmilor și strigau din răsuferință: »Nu lăsam pe domnul nostru care numai bine ne face, că ne luminează! Mai bine să treacă gloanțele prin trupurile noastre, dar pe dlui nu-l lăsam!!«

Jandarmi amenințau poporul că se vor folosi de pușcă, la ce poporul s'a întărit și mai mult.

Mai mulți înși au prins baionetele jandarmilor și dacă nu intervenia Dr. Hădan și nu liniștea poporul agitat, vărsarea de sânge era neînconjurabilă.

Peste o jumătate de oră au sosit încă 8 jandarmi și s'a năpustit cu toții asupra poporului. Poporul însă nu voia să se deie înapoi, la ce jandarmii, cu patul puștii și baionetele, a năvălit asupra poporului, răzind pe mai mulți înși.

La orele 8 seara a fost arestat și părintele Iuliu Musta, iar 11 seara, *între sulite și baionete a fost dus, dimpreună cu d. Dr. Hădan, la Caransebeș.*

28 de ore au fost ținuți în arest, până ce judele de instrucție după ascultarea lor, văzându-i învinuți pe nedrept, i-au pus pe picior liber.

Pentru purtarea bravă a celor areștați, tinerimea și toți românii din Caransebeș după punerea lor pe picior liber, i-au așteptat cu ovații frenetice.

Din cercul Lovrinului.

Duminecă în 22 Mai a. c. și-a ținut pentru a doua oră vorbirea de program d. Dr. L. Kremling, candidatul naționalistilor germani, vizitând comuna St. Petru, Igrîș și Sarafola (comuna Igrîș e curat românească, iar Sarafola e mai bine de jumătate românească).

D. Dr. Kremling a venit dela Pesac, însoțit de un banderiu de vre-o 20 călăreți pesăcani, în costume de călușeri, vre-o 40 de trăsuri și muzica șvabilor din Săndorhaus. În St. Petru a vorbit frumos și însuflețitor sârbește d. Dr. Mileti, avocat din Biserica-albă. Bieții sârbi lăcrimau de bucurie, că li s'a dat ocaziune să audă un cuvânt sincer și însuflețitor dela un fruntaș al lor. — căci la ei e cam rar lucru așa ceva, de când îi fericesc radicalii.

În suita dlui Kremling se aflau și advocații Dr. Nestor Oprean și doamna, Dr. Ioan Demian din Sîn Miclăușul-mare, Dr. Crăciunescu și Dr. P. Cloban din Timișoara, precum și harnicul teolog Ciunga din Pesac. De aici am plecat cu toții spre comuna Igrîș. În drum spre Igrîș am fost plăcut surprinși de înflăcărții și isteții Igrîșeni. Ni-au eșit spre întâmpinare peste 60 de călăreți și 250 căruțe cu steaguri, frunză verde și muzica în frunte, cântând »Deșteaptă-te române«.

În sunetul muzicilor și al treasurilor a ajuns iubitul candidat Dr. Kremling până în piața comunei, fiind în tot drumul viu aclamat de marea mulțime a Igrîșenilor.

Înainte de începerea vorbirii, corul tinerilor Igrîșeni întonează »Pe-al nostru steag e scris unire« și după fiecare cuvântare, ce s'a ținut, câte-o strofă din versul ocazional făcut în onoarea candidatului. Cinste și onoare atât corului cât și conducătorului lui!

A vorbit candidatul, mulțumind Igrîșenilor pentru împărăteasca primire. Programul l'a desvolțat și explicat pe larg dl Dr. Crăciunescu, între viliile aclamațiilor ale miilor de români adunați. Au mai vorbit domnii Dr. Oprean și Dr. Cloban, precum și însuflețitul țaran Uros Pătean din Nădlac.

Din Igrîș candidatul a plecat spre Sarafola — însoțit fiind de toți fruntașii și mare mulțime de trăsuri și călăreți Igrîșeni.

La Sarafola ne-a întâmpinat părintele Stana cu o însuflețită vorbire de »bine-ați venit!«, precum și corul tinerimii în frunte cu dl Inv. Andron. Ne-a surprins pășirea energetică și vrednică de laudă a părintelui Stana, căci despre dânsul se răspândiseră vești diferite. Observăm altcum, că părintele Stana s'a purtat demn și la alegerea trecută, ducând toate voturile românești din comuna la candidatul naționalist.

Și pentru aceea știm, că dânsul n'a avut nici o neplăcere și nici nu va avea. Ar putea lua pildă și ceilalți domni preoți din cerc.

Viu aclamat a fost atât candidatul, cât și toți ceilalți oratori. Fetițele de școală au împărțit buchete de flori la toți oaspeții din suita domnului Kremling.

Cu mare însuflețire ne-au primit și sârbii din Sarafola, ceea ce a făcut bună impresie și printre puținii șvabi prezenți.

Însuflețirea între români e mare pentru Dr. Kremling și mult s'au deșteptat și nemții. În Săndorhaus, Biled și din Lovrin aproape toți sânt naționaliști. Intrucât însuflețirea, ce s'a arătat printre nemți, e adevărată, și nu-i va putea nimic abate dela noua cale, ce-au apucat, apoi e sigură victoria lui Dr. Kremling.

Dar cinstea noastră a românilor cere, ca noi să nu ne uităm la faptele altora, ci să ținem cu sfîntenie la steagul național, căci numai așa ne putem arăta vrednici de fruntașii noștri, la cari cu drag ținem, și de renumele nostru frumos!

Cor.

Dezertarea dela Reghin.

La corespondența publicată în numărul 100 al ziarului nostru, d. Dr. Ioan Popescu, avocat în Reghin, ne comunică lămuririle următoare. Ținem să constatăm înainte de toate că știrea despre alegerea dlor Dr. Popescu și Dr. Harșia în comitetul partidului guvernamental s'a publicat și în ziarul săsesc din Sibiu, fără să fi fost până acum desmintită. Iată lămuririle:

Comitetul electoral al partidului național român din com. Mureș-Turda — fiindcă românii în com. Mureș-Turda sânt în minoritate, după ce s'au convins despre principiile profesate de candidații de deputat, referitor la votul universal al cercului Reghin au dat și în scris garanță, că sânt adepți sinceri al votului universal egal, secret — în conformitate cu îndigitările primite expres spre acest scop din centru și conform punctului 2 al hotărârii conferinței generale, prin un aviz face cunoscut, că considerând principiile profesate de candidații de deputat dela noi, spre orientare recomandă sprijinirea candidaților guvernamentali.

Din eroare e lăsat afară din acel scurt aviz că e exmisă dela comitetul central electoral al comitatului M.-Turda, însă e subscris de președinte, vice-președinte și un membru al comitetului.

Dacă alfa era hotărârea conferinței naționale, de aceea ne am fi ținut.

Nu am cunoștință despre aceea, cum și când s'a constituit partidul guvernamental în Reghin, din acela nici eu nici Iosif Popescu și nici Dr. Ioan Harșia nu fac parte; trebuie că corespondentul, care scria, că la constituirea partidului guvernamental și eu și ceilalți doi domni am fi luat parte, ori a fost orb, ori pe mine nu mă cunoaște, căci eu nu am luat parte la constituire și dupăcum îmi spun ceilalți doi domni nici

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

pentru că dela **Székely și Réti** fabricanții de mobile în **Marosvásárhely**, se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din:

2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane**.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului în provincia la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă!

ei, — altcum declar, că sunt și am fost membru al partidului național român, și dacă la constituirea partidului guvernamental voi fi și eu îndus între membri precum se afirmă, celace nu știu — mă voi convinge personal și voi îngriji, ca de numele meu să nu se facă abuz, căci dacă mă întrebau înainte, le dedeam răspunsul cu-venit.

Reghinul-săsesc, 24 Mai 1910.

Cu stimă:

Dr. Ioan Popescu
advocat.

Atragem atențiunea conducătorilor partidului național român din Mureș-Turda asupra comunicatelor din urmă publicate de comitetul electoral, prin care li se interzice alegătorilor români să voteze cu candidații guvernamentali.

O declarație.

Primum următoarele lămuriri:

Joi în 6/19 Mai a. c. la orele 5 și jumătate p. m. am fost anunțat de juratul comunal Gheorghe Sibian, ca la 6 ceasuri să mă prezint în sala cea mare a otelului comunal fiind o adunare. Ne spuindu-mi-se dela comună că ce fel de adunare va fi n am putut ști nici eu.

Mergând m'am convins, că deputatul Ghimbalului (iar nu al cercului Herman). Dr. Schmidt își va rosti discursul de program, ceea-ce a și făcut-o în fața celor 43 de alegători, între cari și cațiva români. Discursul l a ținut în limba nemțească. La fine colegul Nicolae Ilie l'a rugat. ca să vorbească și românește, la ceea-ce a răspuns, că nu știe. La repeșitele rugări ale celor 43 de alegători, deoarece români nu știu nemțește și voind a face un serviciu frățesc celor de un neam și o credință cu mine, m'am sculat și am spus pe românește cine este și ce vrea cel ce vorbește, fără însă a aminti ceva despre recomandarea amintitului deputat. După terminarea acestora atât eu cât și colegul Ilie nevoind a lua parte la vinul comandat de Dr. Schmidt am părăsit sala.

E însă neadevărat că eu l-aș fi recomandat pe dl Schmidt alegătorilor români.

Feldioara, 23 Mai n. Cu stimă: Ioan Sporea,
director școlar.

Ținem să amintim că și ziarul săsesc din Brașov a adus știrea publicată de noi. Ziarul săsesc a scris: »Herr Sporea schloss seine Rede mit einem Hoch auf Herrn Schmidt« »Dl Sporea și-a terminat discursul cu un Trăiască dl Schmidt«.

Nou candidat la Zorlenț.

Ni se scrie:

În momentul din urmă, d. Dr. Gheorghe Popoviciu, candidatul național al cercului Zorlenț-mare, anunță că se retrage din lupta electorală și renunță la candidatura cercului Zorlenț. În locul lui a fost candidat d. Dr. Isidor Pop din Lugoj, care a și început turneul în cerc.

Dezertori.

Din Iclod ni se scrie:

În cercul Iclodului-mare (com. Solnoc-Dobâca), unde nu avem candidat național, partidul guvernamental a candidat pe Montbach Imre, care promite verzi-uscate. În turneul său e însoțit și de doi preoți români: I. Onciu, din Iclod (fost și el cândva candidat de deputat guvernamental) și Teofil Moldovan din Ineu. Rușine!

Candidat naționalist sas la Bistrița.

Ni-se scrie: Candidatul guvernamental Godfred Kuales, în cercul electoral Bistrița, și-a ținut vorbirea de program Duminecă la 22 Maiu în fața celor 2—30 de alegători sași. Vorbirea a măgult foarte puțin pe sașii tineri; din care cauză sașii tineri, mai cu seamă neguțătorii și industriașii, voind a se emancipa de supt tutela bătrânilor conservativi și-au pus contra-candidat cu program național săsesc, pe Friedrich Schuller, din Bistrița. Domnul Friedrich Schuller și-a desfășurat programul într-o vorbire foarte frumoasă — scoasă din creeri și nu din

buzunar — care a plăcut foarte mult tuturor sașilor, dar numai până la locul unde a ajuns la votul universal, egal, secret și pe comune. Când au auzit sașii bătrâni și conservativi, că d. Schuller se declară aderent al votului universal, egal, secret și pe comune, mulți l-au declarat de socialist și au sărit ca mușcați de șerpe de pe locurile lor, și după sfârșitul vorbirei preotul lutheran orășenesc Friedrich Krammer, în un mod cu totul cinic, l-a întrebat pe d. Schuller: nu cumva a pactat cu românii sau n'a convenit cu unii factori români? Schuller a răspuns: »De pactat, nu am pactat cu nime, însă că nu am convenit cu unii factori români mai importanți, nu pot nega, însă sprijinul nimăru nu am cerșit pentru că mă razem pe sprijinul națiunii mele«.

După acest incident s'a sculat Daniel Csallner, preot și decan lutheran, unul dintre cel mai mari inimici ai românilor și a zis: »Vorbirea dlui Schuller, până la votul universal o primesc și o pot subscrie cu amândouă mâinile, însă pentru introducerea votului universal, egal, secret și pe comune, cum îl doresc românii, națiunea săsească nici când nu se va învoi, pentrucă atunci noi sașii cari sântem o minoritate dispărentă, nu numai pe terenul alegerilor de deputați ci în scurt timp pe toate terenurile vieții publice am pierde lupta față cu majoritatea cea mare și covârșitoare a românilor.

D. Gașpar nu candidează.

Sint câteva săptămîni de cînd ziarele ungurești au anunțat că în cercul Tormacului (Rittberg) a candidat, cu program național, d. Mihail Gașpar din Lugoj. Fiindcă știrea aceasta apărea la două zile după manifestul partidului național-român, în care candidat al aceluși cerc a fost proclamat d. Dr. Ioan Erdelyi, am înregistrat și noi știrea, exprimîndu-ne nădejdea că vom primi lămuririle necesare.

Acum, după vre-o trei săptămîni, în preajma alegerilor, d. Mihail Gașpar anunță că nu candidează deși i-s'a oferit candidatura.

Mersi pentru lămuriri...

Excursiunea institutului teologic-pedagogic din Arad.

Seliște, Sibiu, Ocna, Reșinari, Brașov, Pedeal.

II.

Trenul nostru se pune în mișcare. Repede tot mai repede, căci drumul e bine înclinat. Peste o oră lată ne în stațiunea Sibiului. Satisfăcuți pe deplin de cele văzute în Seliște eram curioși de metropola noastră. La gară ne surprinde o lume multă, e învălmășală mare. Bărbați, femei cu insignii de lăra în diferite forme de cari zărnau pantiflii cu culori roșu-vănat. Corpul profesoral dela seminarul Andreian care ne aștepta la peron, după bineventare ne dă lămuririle necesare, spunându-ne că sânt membrii corurilor săsești din diferite orașe, cari vin să ia parte la serbările jubilar de 50 de ani ale existenței societății săsești de cântări din Sibiu.

Trecând pe o stradă lungă, mai apoi prin piața mare a Sibiului întorcem pe strada Măcelarilor. Pe strada aceasta e seminarul Andreian și pompoasa noastră catedrală. La seminar ne-a întâmpinat tinerimea ambelor despărțăminte, în frunte cu d. director al lor P. C. Sa Dr. Eusebiu Roșca, care de ospitalitatea sa manifestată altă dată față de alte institute cu ocaziuni de acestea, ne-a împărtășit și pe noi timpul cât l-am petrecut în Sibiu avînd vîpt și locuindu în seminar. Îl mulțumim și noi și pe calea aceasta pentru nobila-i faptă, prin care ne-a ușurat excursiunea întreprinsă.

Sibiul, metropola noastră, are ceva din »vino încoace«. E deja proverbial că cine intră în el nu s'ar mai duce. Așa eram și noi, dar timpul e scurt și multe avem încă de văzut. Luni dimineața după serviciul divin unde și cațiva din noi am cântat în catedrala mult vestită, ne-am uitat la aceasta clădire gigantică. Explică-ile necesare ni-le-au dat domnii profesori seminariali Dr. A. Crăciunescu și Dr. N. Bălan. Biserica cred, că e de mai multe ori descrisă, deci abstau dela descrierea ei, nici părerea nu mi-o spun. Au făcut-o aceasta alții mai competenți.

La dejun ne-am rentors la seminar. Seminarul e o clădire veche cu frontul spre strada Măce-

larilor. Are patru curți (mici) pavate cu piatră. În curtea a treia sânt dormitoarele elevilor. Zidirea aceasta e nouă și modernă, celelalte părți sânt vechi și nu prea corespunzătoare recerințelor moderne.

Din seminar dl profesor Crăciunescu ne-a condus la Muzeul Asociațiunei, unde sânt adunate lucrurile ce privesc istoria și dezvoltarea etnografică a poporului românesc. Sânt frumoase colecțiuni, dar puține în raport c'un popor de trei milioane. Interesantă e grupa plastică, ce reprezintă »jocul junilor« din Brașov, tot așa și o odaie țărănească aranjată complect. Mai multă însuflețire de neam românesc d n ale tale pentru ale tale !!

De aici ne-am dus la vila de vară a mitropoliei. Vila e un edificiu frumos, încunjurată de un parc bine îngrijit. În fața vilei e o grădină mare, care dupăcum ni-s'a spus e posesiunea arhidiececel. Ne am mirat, cum de e așa de lăsată, de neglijată?! Am văzut vr'o patru-cinci straturi de ceapă, aiu și sălată și în colo iarba. Am înțeles apoi, că e dată în arîndă. La noi o astfel de grădină altcum s'ar manipula! Elevii seminarialii au oare loc pentru economia practică?!

Trecând prin parcul frumos și bine îngrijit al Sibiului am intrat, în școala de țesături condusă de d-na Maria Cosma. Școala aceasta, condusă de aceasta doamnă însuflețită pentru tot ce e românesc, merită sprijinul românilor. Lucrurile, felul de a lucra la răsboiu te pun în uimire. De ar da Dumnezeu, să fie în mai multe centre românești câte o astfel de școală, iar da și românului gust și atragere pentru frumoasele motive românești. Preoții ceară desușiri de aici în privința odăjdilor și se vor convinge că mai frumoase, mai trainice și mai ieftine nu vor primi din nici o fabrică din străinătate. Sîntem la muzeul Bruckenthal. Exteriorul muzeului nu promitea prea mult. Cu mult mai mult ne-a surprins bogăția picturilor și a bibliotecii din interiorul lui. Picturile sânt aranjate după diferitele școale și după autori. Sânt vr'o 14—15 sale fixte de tablouri. O avere întregă. De aici acum d. prof. Dr. Bălan ne-a condus la biserica săsească edificată cam la mijlocul secl. XIV. În stil gotic, era tocmai supt reparație.

În Sibiu am mai cercetat și internatul pentru fetele al Asociațiunei condus de domnișoara Elena Petrașcu. Acest internat condus cu atîta pricepere scripește de curățenie. Să nu lungesc vorba, internatul dșoarei Petrașcu înseamnă curățenie și ordine.

După prânzul gustos luat în seminar la ora 1 d. a. am plecat pentru spre Reșinari, la locul de odihnă veșnică a mareleu odinșoară arhieru Andreiu baron de Șaguna. Pe la 3 ore am fost la biserica din Reșinari, unde e zidit mauzeul marei arhieru. Aici dl profesor N. Mihulin prin o vorbire scurtă dar bine simțită, ne schițează scopul pelerinajului nostru, depunând o cunună pe mormânt în numele tinerimei dela institutul pedagogic gr.-or.-rom. din Arad.

Emoționași am intonat, în veci pomenirea lui. Conduși de cei trei preoți harnici ai comunei Reșinari am vizitat și bisericile unde marele arhieru avea obicei de a hirotoni clericii. Sculptura bisericii e de toată frumuseța.

Ospătași în casa ospitală a părintelui E. Dan-cășiu, ne am reîntors la Sibiu.

Marți dimineața în 4/17 Mai la orele 7 și jum. am plecat spre Ocna Sibiului pentru a vizita stabilimentele minelor de sare. Am învățat noi despre mine multe și frumoase, dar ca crescuși pe șes, nu ne puteam închipui, cum prospiciază o mină în rîzina pământului. Dar lată ne ajunși în Ocna. Din depărtare am văzut frumoasele stabilimente balneare, dar de mine nici poveste. Nu știam unde pot fi?! Directorul minelor ne trimite peste parcul băilor și ne spune să intrăm într-o casă pe care vom vedea așezate în cruce două ciocane. Așa am și făcut. Aici la moment ne îmbrăcăm într-o scurteică de pânză albă, iar pe cap ne îndesară o căciulă tot de același calitate. Frumoși mai eram! Ți-se părea că sântem robi din vre-o pușcărie. Rîs și glume. Eșim afară, ca să intrăm în groapa acela prin care o să ajungem în rîzina pământului plină cu sare. Când ce să vezi!? Un domn ne chiamă în casă, ridică o podea și ne invită să-l urmăim Coborîrăm 325 de trepte. Toți aveam câte o luminare în mână. Așa am ajuns la o afunzime de 85 m. Galerii peste galerii până la baza minei. Aici ne-am adunat în jurul conducătorului nostru, care ne-a explicat felul de acum de a scoate sa-

rea și la o parte felul cel vechi. Mai demult străbunii noștri săpau în formă de con sarea temându-se, ca nu cumva să se surpe. Azi se săpă de-alungul în formă de coridoare tot mai late, până ajung lățimea de 50 m. Așa merg înainte. La reîntoarcere ne-am adunat în jurul altarului minerilor și am cântat un »Christos a înviat«. Aproape de eșire conducătorul ne strigă să stăm. Stăm, luminările le punem pe vatră și așteptăm, ce se va întâmpla. De odată ne surprinde o ploaie de stele de magneziu cari răspândeau o lumină orbitoare, luminând păreții de sare cristalină. Oh ce frumoasă era! Mai apoi au aruncat mănunchiuri de paie aprinse, cari cu vuiet, ca o cometă cădeau la vale.

Urcând treptele amintite am ajuns la lumina zilei, din pământ pe pământ. Aici am luat o baie în apă sărată.

Ne-am reîntors la Sibiu, de unde mulțumind pentru bura primire P. C. Sale dlui director Dr. E. Roșca și on. corpul profesoral am plecat la gară, ca să ne continuăm drumul de-alungul Carpaților, prin Făgăraș spre Brașov. O mai frumoasă priveliște nici închipui nu ne putem. Ici Surul, colo Negoiul cu capetele lor cărunte. Păduri de fag, peste cari se înălțau brazii cei întunecați. Nainte de Făgăraș dl prof. N. Mihulin ne atrage atențiunea asupra comunei Avrigh. Aici doarme până la învierea de apoi, marele dascăl al românilor Gheorghe Lazăr. Ne-a reînprospătat activitatea și meritele lui pentru școala românească. Înțelegând rolul lui din zile, înduioșăți am rostit cuvintele românului: »Dumnezeu să-l ierte!«

La Brașov am ajuns seara trăgând la un otel lângă gară. Eram deja obosiți, dar numai trupește, Miercuri dimineața ne am prezentat la gimnaziul românesc de acolo, unde dl director Virgil Onișiu dimpreună cu corpul profesoral ne-au primit foarte afabil. Am vizitat școlile centrale, mai apoi am plecat supt conducerea dlui profesor Roșca am urcat vestitul deal »Tâmpa«. Pe vârful acestui deal este clădită statuia lui Arpád, înaltă de 26 m. și donată de M. Sa din incidentului iubileului milenar. De aici se vede tot Brașovul.

Brașovul e situat la poalele Tâmpai într-o vale îngustă și constă din Brașovul vechi care e mai la șes, apoi cetatea, Șcheul și Petocile. De sus de pe Tâmpă tot Brașovul e roșu fiind toate casele acoperite cu țigla. Urcarea pe Tâmpa a fost cum a fost, dar coborârea e mai obositoare, dar mai repede. Cătră amiază am vizitat admirabila biserică săsească numită »Biserica Neagră«, care e cam tot așa de veche, ca cea din Sibiu și e edificată în stil gotic. Aici ni-s-au arătat ornatele cele vechi catolice, din mătasă grea și brodate cu fir de aur.

La prânz am fost oaspeții gimnaziului, unde am fost împreună cu dd. profesori Ioan Petroviciu, Bunea, Lupan, Negruțiu și Roșca. După prânz am vizitat frumoasa biserică grecească, carea dupăcum ni-s-a spus e mai fără credincioși, iar preotul e adus din Constantinopol.

De-aci am mers la biserică Sfântului Nicolae din Scheiu, despre care am auzit, că e cea mai avută biserică din țară. Așa lungă biserică nici n'am mai văzut, ba lângă ea e lipită o altă bisericuță numită »paraclic«, în care tocmai cânta un cantor după cum ni-se spusese după »psaltichii«. Am mai vizitat și o fabrică de zaharicale. Dela 4-6 ore am avut timp liber, ca fiecare să umble prin oraș după placul său, având a ne întruni la 6 ore la edificiul industriașilor. Aici soarta ne-a oferit prilejul de-a asculta un concert dat de elevii institutului de orbi din Cluj, veniți aici anume spre acest scop. Directorul lor ne-a făcut istoricul pedagogiei orbilor dela început până azi. Câțiva elevi au declamat poezii, mai apoi corul lor a cântat câteva piese. Ni-sa arătat metodel de a-l învăța scris-celitul, a împleti scaune de trestie etc. Publicul plângea de jalea lor! Cum se nu, când ce e mai prețios pe lume, vâzul le lipsește. Ochi au și nu văd!...

Seara ne-am despărțit de onor. corp profesoral mulțumind pentru ospitalitatea cu care ne-au primit, ne am luat adio, căci la 3 ore dimineața plecăm spre Predeal. Era cam frig joi până în zori, căci Miercuri d. a. a ploaie cam binișor prin Brașov. Cu speranța, că timpul ne-a favoriza plecarea spre valea Timișului, ca să ajungem la Predeal. Cu trenul am mers până la Timișul-superior, de unde căutând prin pădurile de brad am urcat 8 km. până la bariera Predealului; si-

tuată la o înălțime de 1058 m. Am stat locul și ne uitam cum urcă din greu trenul tras de două locomotive puternice. Predealul se compune din barierele Ungariei și a României din câteva vile și stațiunea edificată pe teritor românesc. În depărtare se vede Buceciul înalt peste 2000 de metri, care e acoperit încă cu zăpadă. La Predeal se vizează paspoartele, celor cari voesc să treacă dintr-o țară într'alta.

Din Predeal am plecat joi d. a., iar Vineri la amiază am sosit în pace acasă.

Am fost cam lung la vorbă! Rog să fiu scuzat, dar așa bine se simte sufletul meu, când îmi reamintesc cele petrecute în zilele aceste de excursiune.

Azi în secolul al XX-lea cred, că nu e lipsă să mai documentez necesitatea și însemnătatea excursiunilor școlare. În institutul nostru de sub înțeleapta conducere a P. C. Sale dlui director Roman R. Ciorogariu de vre-o 6 ani, sistematic se fac astfel de excursiuni, până acum conduse de d. prof. N. Mihulin. Cât folos avem din excursiunile acestea mai bine o știm noi, cari luăm parte în ele.

Le mulțumim din inimă pentru oboseala și interesul avut față de noi, cu rugarea să nu întrerupă seria începută, căci numai astfel va fi școala noastră completă și instrucțiunea desăvârșită.

Un excursionist.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 25 Maiu n. 1910.

Serbarea zilei de 10 Mai în București.

Luni s'a serbat a 44-a aniversare a zilei de 10 Mai. Încă dela orele 8 dimineața valuri de lume de pe la periferii se îndreaptă spre centrul Capitalei, îndreptându-se spre locul de defilare, calea Victoriei și Mitropolie. La orele 9 jum. trupele din garnizoană se însirue pe tot parcursul străzilor pe unde va trece cortegiul regal. Căvaleria și artileria ocupă piețele. Aerul este norat și din moment în moment se așteaptă să înceapă să cadă ploaia. La orele 10, cordoanele de poliție de abia mai pot ține valurile de lume ce năpădesc spre locul de defilare. Persoanele cu bilete de tribună de abea se pot strecura până la locurile ce le sânt destinate.

La orele 10 jum. se anunță plecarea dela palat a cortegiului regal. Cortegiul parcurge distanța în pasul cailor în ordinea următoare: Doi trompeți din regimentul de escortă, trăsura cu d. prefect al poliției Capitalei, un escadron de escortă, trăsura a la Dumăuț cu MM. LL. Regele și Regina și A. S. R. Principele Carol. În a doua trăură urma AA. LL. RR. Principelele Maria, Elisabeta și Mărioara.

La dreapta și la stânga trăsorei regale călăreanu domnii general Wartiade comandantul corpului II-a de armată și dl general Mavrocordat șeful Casei Militare Regale. Un escadron din regimentul de escortă încheia cortegiul regal. Pe tot parcursul Suveranii și Principii sânt aclamați cu mult entuziasm.

Ajungând la Mitropolie Suveranii sânt întâmpinați de I. P. S. S. Mitropolitul Primat, care a prezentat MM. LL., crucea și evanghelia, de dni. miniștri, corpul diplomatic, înalți demnitari ai statului, ofițeri, generali și superiori cari nu se aflau supt arme, și alte persoane oficiale. În curtea Mitropoliei se afla o gardă de onoare compusă dintr-o companie din batalionul 2 vânători cu muzica și drapel. Te-deumul a fost oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat înconjurat de înalțul Cler.

După terminarea Te-deumului Suveranul ese în peristilul bisericii și distribue noile drapele. D. general Crăiniceanu, ministru de război prezintă M. S. Regelui fiecare drapel în parte. Suveranul îl încredințează comandantului de Corp respectiv însoțindu-l de cuvinte: »Îți încredințez acest simbol al patriei să-l păziți cu sfințenie și cinste«. Fiecare comandant primind drapelul pronunță o scurtă cuvântare.

După terminarea ceremoniei, Suveranii și Principii Moștenitori se îndreaptă spre locul de defilare. A. S. R. Principele Carol merge călare. Ajungând aci M. S. Regina și AA. LL. RR. Principelele ocupă loc în loja regală. Apariția Mice-

Principese Ileana, provoacă urale foarte entuziaste. Defilarea a urmat în ordinea anunțată deja, iar parada a fost comandată de către d. general Wartiade, comandantul Corpului II. de armată. După sfârșitul defilării Suveranii s'a întors la palat însoțiți de un strălucit stat major. În timpul defilării s'a întâmplat și un mic accident. D. general Zottu, comandantul Divizei IV. infanterie, voind să facă front în fața M. S. Regelui calul a căzut jos. Din fericire d. general Zottu n'a suferit nici un rău.

Le orele 3 p. m., a avut loc o serbare școlară la Teatrul Național.

Întreaga Capitală a fost Luni seara luminată feeric.

— **Prietenie între Anglia și Germania.** Barnes, conducătorul partidului muncitorime din Anglia, a fost trimis de curând în Germania în fruntea unei comisii, în călătorie de studiu. În raportul asupra acestei călătorii spunea că excursioniștii au fost pretutindeni bine primiți, atât de muncitorime cât și de patroni. Delegațiunea s'a convins că în Germania nu există dușmănie contra Angliei. Gândul unui eventual război între aceste două țări în Germania produce numai ilaritate.

— **Logodnă.** D-soara Maria Popovici din Pottoc s'a logodit cu d. Vasile Borcean din Sasca-montană.

— **Stuațla în Creta.** Pentru cazul când guvernul cretan ar urma ținuta dușmănoasă față de Mohamedani, puterile proteguitoare ale insulei au hotărât să trimită un om de încredere ca comisar la fața locului. Pentru această misiune a fost designat Zaimis, comisarul de pe vremuri al Cretei.

— **Reuniunea de înmormântare a districtului protopopesc gr. cat. al Sibiului.** Complicându-se nr-ul recerut a membrilor din Secțiunea I și a II-a pe baza însărcinării primite din partea adunării generale ultime se constituie Secțiunea a III-a a acestei reuniuni, deci se invită toți cei trecuți de etatea 16-70 ani a etății fără deosebire de sex, confesiune și naționalitate, cari ar voi a se înscrie de membri în secțiunea a III-a, de a se însinua la subscrierul director, secretar sau casier, cari sânt autorizați a primi taxa de înscriere de 2 cor. 60 fil. Sibiu, în 25 Mai 1910. Iuliu Bardosy, director, Pompiliu Simoneit, secretar, Romul Botezan învățător casier, cu locuința în edificiul școlar din Sibiu, Strada Podului 7.

— **Astronomul Flamariion despre cometă.** Revista franceză »Illustration« publică o serie de articole ale astronomului Flamariion, în care se ocupă amănunțit de cometă și efectele ei asupra diferitelor popoare. Căci deși profetiile despre sfârșitul lumii, au ieșit în atâtea rânduri la suprafață, acum a fost întâia dată că știința a adus ceva despre o eventuală nimicire a lumii. Având însă în vedere că astronomia e o știință necunoscută, străină nu numai vulgului, ci și clasei de mijloc, nu e mirare că marele public a fost restrâns numai la informațiile date de ziare, și că în urma invențiilor și exagerărilor acestora, mulți dintre cei săraci cu duhul și-au luat viața, ca să scape cât mai grabnic de groaza morții. Din rapoartele primite — spune Flamariion — reiese că cele mai multe cazuri de sinucidere de teama cometei au obvenit în Ungaria. Mulți au murit de frică numai, și o mamă și-a înecat copilășul ca să-l scape de moartea prin cometă. Aceleași experiențe s'au făcut în Italia, Germania și mai ales Rusia, unde veștile aduse de ziare, pentru poporul lipsit de conducători au fost adevărat dezastru.

— **Cazul Hofrichter.** Azi la 8 ore s'a început pertractarea cazului Hofrichter. Au fost citite mai multe păreri ale specialiștilor asupra lucrurilor găsite cu ocazia perchezității ce a avut loc în locuința din Linz a lui Hofrichter. Cu această ocazie s'au găsit mai multe cutii, borcane, haturi și diferite lucruri farmaceutice. Desbaterile încă nu s'au isprăvit și se crede că sentința va fi publicată Sâmbătă sau Marți.

— **În amintirea lui Björnson.** Din Craiova ni-se scrie: Cercul cultural din Craiova a ținut să cinstească memoria marelui apostol al păcii

și al iubirei de oameni, Björnson, înând Joi seară o șezătoare literară la care s'a arătat cine a fost și ce a făcut acest om pentru neamul său, pentru omenirea întreagă și în special pentru noi românii.

Despre viața și operele lui Björnson, a vorbit eminentul profesor D. N. Ciotori, un profund cunosător al literaturii suedeze, traducătorul în românește al atâtor capod'opere ale acestei literaturi.

D. Ciotori care l-a cunoscut personal pe marele poet, în timpul cât dumnia sa și-a făcut studiile la Stockholm, a prezentat auditorului o licoană cât se poate de luminoasă a poetului. A schițat în cuvinte pline de avânt și de căldură viața lui de luptă, caracterul lui de fier și voința lui nestrămutată.

A arătat că Björnson poate servi ca model cântăreților tuturor neamurilor, cari par a fi uitate că rostul artei este înălțarea sufletească în primul rând a propriului lor popor. Cu judicioasă apreciere a operei poetului, conferențiarul și-a terminat conferința după care a urmat câteva arii naționale și clasice executate de dd. S. Mateescu și Marius Nicolescu.

Ca încheiere d. D. Tomescu, tânăr și valoros publicist, a citit câteva bucăți mai scurte din vasta operă literară a lui Björnson. Aceste lecturi au fost ascultate cu mult interes de publicul craiovean, care a răsplătit cu entuziaste aplauze pe organizatorii acestei frumoase serbări în amintirea unui suflet mare, care deși nu ne-a cunoscut mai de aproape, dar ne-a fost prieten, a înțeles durerile noastre și și-a ridicat glasul pentru dreptatea noastră.

Cercul cultural din Craiova merită toate felicitările pentru această inițiativă.

După aceea a urmat danț. Lumea multă și a leasă a asistat la această serată, prima care s'a dat în țară la noi întru cinstirea amintirii mare-lui nostru prieten din nordul rece.

— **Intrunire colegială după 15 ani în Brașov.** Primim următorul apel:

Mă adresez pe această cale tuturor colegilor cari au făcut examenul de maturitate în anul 1895 la gimnaziul din Brașov, aducându-le aminte de promisiunea, ce ne-am dat-o atunci, de a ne vedea după cincisprezece ani și rugându-i de a se aduna cu toții, cu familiile lor, în ziua de Sf. Petru (Marți 29 Iunie v. 12 Iulie n. 1910) în orașul, de care ne leagă alătea amintiri frumoase. Acolo vom cerca să reînviem trecutul și uitând pe scurt timp de toate grijile, să ne mai simțim odată tineri și fericiți, cum eram înainte cu un deceniu și jumătate.

Colegul, Dr. Emil Dan, avocat în Brașov, a luat asupra-și pregătirile acestei aniversări intime și primește pe de acuma anunțarea participării. Fiecare dintre noi, scriindu-i, vom face bine să comunicăm adresele celorlalți colegi, cu cari am rămas în legături. La revedere dar cu bine! Cernăuți, 6/19 Mai 1910. Sextil Pușcariu, profesor universitar.

— **Un apel.** Ni-se scrie: Una dintre cele mai frumuse comune ale comitatului Torontal e frumoasa comună Banloc. Și cu toate acestea dureri aceasta comună încă nu are o casină română, unde țărani noștri dornici de știință să petreacă unele momente mai plăcute, învățând lucruri folositoare și nu în crîșmă care e mama tuturor relelor și moartea sigură a oropsitului nostru neam românesc.

Pătruns fiind de idealul plantat în mine de iubii mei părinți și profesori Iosif Bălan, Gheorghe Noaghea și Vasile Loichița, ca să văd și mult cercatul nostru neam românesc înaintat în toate privințele, am luat inițiativa de a zidi un edificiu pentru Casina română. Neavând mijloace materiale sânt constrâns a apela la sprijinul binevoitor al neamului româesc.

Drept aceea vă rog frumos să binevoiți a publica în prețutul dumneavoastră ziar »Tribuna« acest apel către onorații cetitori, ca să binevoiască a-mi trimite la adresa mea o cât se poate de modestă sumă ca idealul meu să se realizeze. Solvițiile se vor cvita cu mulțămîță pe cale ziaristică. Banloc la 25/V 1910. Iosif Târziu, inv. prov. gr. or. rom.

— **Un tren căzut în prăpastie.** Ne sosește o știre tristă despre o nenorocire ce a avut loc în Gare des Invalides din Paris. Un tren de persoane a deraiat și locomotiva s'a rupt de corpul vagoanelor căzând de pe linia care era la optzeci de metri înălțime. Mecanicul și fochistul au murit pe loc, doi pasageri au fost ușor răniți. A fost un noroc că locomotiva s'a rupt de tren, căci altcum cădeau toate vagoanele în prăpastie și toți pasagerii ar fi căzut jertfă acestei îngrozitoare catastrofe.

— **Congresul slav.** Aranjatorii congresului slav au încredințat agenția bulgară din Sofia să dea declarația că congresul slav nu se va ocupa de dușmănia față de Turcia, fiindcă congresul urmărește scopuri curat culturale și în programul lui nu e luată chestia macedoneană. Desmințirea aceasta s'a dat în urma știrii lansate de ziarul Zeni Azr, că congresul se va ocupa și de chestia macedoneană.

Sbuciumul mării. Din Marseille vine știrea că Marea mediterană s'a sbătut alaltăeri între limanuri cu multă furie. O mulțime de vapoare au srăpat în port suferind avarii însemnate. Altele cari eșiseră la larg nu s'au mai întors și se crede că s'au înecat.

Alegerile parlamentare ne îndeamnă la luptă națională. Multă însulețire ni se vestește de pretutindenea, deci cu așa ocașuni cuvine-se să ne aducem aminte și de unica firmă națională F. A. Degan din Fiume (Postoficiok 168) care alături de iubii noștri deputați, luptă pentru înaintarea comerțului, și ne duce vestea departe în țări străine. El trimite în pachete și saci poștali de 5 kgr. franco și vămuit și mai multe mărunțisuri. Are cafea fină 1 kgr. cu 1 fl. 20 (2 cor. 40), tea, stafide, mandule, orez (rișcașă), smochine, etc. etc. Cine îi cetește catalogul românesc, (pe care îl trimite gratis la cerere) află multe lucruri frumoase și poate cunoaște sinceritatea acestui renumit și solit comerciant român. Care a văzut portal de mare Fiume, poate observa căce mult trebuie să lupte fratele nostru cu concurența străinilor și oare noi să stăm nepăsători și să nu-l înțelegem? Ce bună ocașune ție-se dă iubite cetitor a-ți procura marfa pentru sărbătorile Rosaliilor dela dânsul, căci l-ai încuraja mult, văzând că-i știm prețui năzuințele. Mulți fruntași de-ai noștri comandă dela dânsul, deci apelăm și vă rugăm cu insistență să l sprijiniți - multor români le-a dat el informațiuni și mai vârtos pentru locul de cură Abbazia!

Cronica socială și artistică.

Concert în Dobra »Reuniunea de muzică și cântări« din Câmpuri-Surduc — Kimpeny-Szurduk, invită la concertul ce-l va aranja în Dobra, Sâmbătă, 11 Iunie st. n. (29 Maiu st. v.) 1910, în pavilionul de vară al otelului »la Husariu«. Comitetul. **Programul:** 1. »Marș național«, de Wist, executat de muzica Reuniunii. 2. a) »Hora«, b) »Sârba«, de Dumitrescu, executate de muzica Reuniunii. 3. »Mori mândro«, de Bena, executată de corul bărbătesc al Reunii. 4. »Toarce leleo«, de T. Popovici, executată de corul bărbătesc al Reuniunii. 5. »Vals«, de J. Horterth, executat de muzica Reuniunii. 6. »Lugojana«, aranjată de T. Ungurășan, executată de muzica Reuniunii. 7. a) »Hora Prahovei« de **, b) »Sârba«, executate de muzica Reuniunii. 8. »Marș internațional«, de **, executat de muzica Reuniunii. După concert urmează danț.

ECONOMIE.

Plata grânelor din Aradul-Nou

9 Maiu 1910.

S'a vândut azi:

grâu 300 mm.	10.80—	11.80
orz mm.	6.10—	—
ovăș mm.	6.50—	—
secară mm.	7.60—	—
păpușoi 400 mm.	5.30—	5.40

Prețurile sânt socotite în coroane și după 50 kg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 6 Maiu 1910.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Orzu nou	
De Tisa — — — — —	26 K. 90
Din comitatul Albei — — —	27 » 05
De Pesta — — — — —	26 » 80
Bănățănesc — — — — —	26 » 40
De Bacica — — — — —	26 » 40
Secară de calitate I. — — —	16 » 80
Orzul de nutreț, calitate I. —	14 » 75
Ovăș de calitate I. — — —	14 » 90
Cucuruz — — — — —	11 » 70

BIBLIOGRAFII.

A apărut revista literară și artistică »Lucașfărul« nr. 10 cu următorul sumar bogat și variat: Oct. C. Tăslăuanu Noul episcop al Caransebeșului — Dr. Miron E. Cristea. — I. U. Soricu Răsvrătire (poezie). D. P., Poveste (poezie). * * Cugetări. I. Agârbiceanu, Melentea. Alice Călugăru, Ceasuri de friguri; Torsul (poezie). Maria Cunțanu, Note de drum (poezie). Il. Chendi, La »Lucașfărul«. Articol inaugural. Victor Eftimiu, Mecca (poezie). Ion Gorun, Zăplac nebunul. Alex. Stamatiad, Singurătate (poezie). I. Paul, Amintiri despre Bunea. Poporanismul, — O anchetă literară. — Răspunsul dlui Mihail Dragomirescu. T. Codru, Cronică teatrală: »După șase ani« de Iuliu Enescu. Cronică: † Björnsterne Björnson. Björnson despre Ibsen. Concertul corului dela biserica Sf. Nicolae din Brașov Scheiu. Sinoadele eparhiale. Turistica la noi. Muzeul Asociației. Reviste și ziare. Știri. — Poșta Redacției. — Bibliografice. Ilustrațiuni: Episcopul Miron E. Cristea. Domnița Cristea, mama episcopului. George Cristea, tatăl episcopului. Casa în care s'a născut episcopul Cristea. P. S. Kreyer: Björnsterne Björnson.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare »Vatra familiară«. Indemnuri și sfaturi pentru viața casnică. Edată de societatea »Inocențiu Micu Clein« a teologilor din Blaj. Ediția II. revăzută și întregită à 30 fileri + 10 fileri porto.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

BORSZÉKI

Borszék perla apelor minerale, remediu neîntrecut contra boalei englezești și a anemiei. Ca beutură recoriitoare neîntrecută, între toate celelalte ape.

Kardos Miklós, reprezentant și vânzător en gros pentru — ARAD. — Telefon: 647
Se găsește la firma Daniel Lajos » 98
Dür Kocsárd . . . . . » 130
Éles Armin . . . . . » 44
Färber Lajos și fratele . . . . . » 311
Nagy Farkas . . . . . » 263
Fejér Gyula . . . . . » 75
Hoffmann Otto . . . . . » 598
Crienfeld Ignátz și alți. De asemenea în orice cafenea și cârciumă mai bună.

Medic român în Karlsbad.

Dr. ENEA NICOLA

KARLSBAD,

sa mutat în casa „Billroth“ lângă Sprucei.

Procurați

dela librăria „TRIBUNEI“

Arad, str. Deák Ferencz 20

„Cantorul Bisericesc“

aranjat de

GEORGE BUJIGANU

învăț. în Deliblata.

Cel mai practic op bisericesc, cea mai bogată antologie a cântărilor bisericești la români.

Indispensabila lui necesitate o documentează iuțala cu care a trecut prima ediție în un an 1000 exemplare.

Opul să extinde pe 444 pag. octav mare pe 2 coloane, litere latine, tipar roșu-negru. Cuprinde rînduielele tuturor sărbătorilor de peste an, precum și tipul bisericesc. Op aprobat de consistor!

Legătură artistică, confecționat la prima compactorie din Budapesta.

Prețul unui exemplar broșat 10 cor. legat în pânză frumos aurit 12 cor. legătură lux 1/2 piele 14 cor. Lux nu se mai află, numai după comanda specială bucata 16 cor. plus porto postal 60 fil.

Intrebuințarea »Cantorului Bis.« dispensează pe toate celelalte cărți bisericești, ca: mineiul, triodul, pentecostarul, molitvelnicul etc.

Raritate bisericească, mai câteva exemplare de vânzare.

Cel mai frumos dar de sărbători bisericilor și specialiștilor bisericești.

Administrația tipografiei și librăriei „Tribunei“.

Lăptăria proprietății din Aradul-nou văzând interesul și încrederea publicului și-a sporit contingentul de vite și e în situație a satisface cumpărători noi. Prețul laptelui de litru 22 fileri și vara și iarna transportat acasă. Pentru ușurarea transportului s'au pus în circulație căruțe noi. Comande să se trimită la adresa proprietății din Aradul-nou (Ujaradi uradalom). Nr. telefonului 68. Serviciu curat și conștiințios.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficanți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Trai comun — Căsătorie.

Comerciant român necăsătorit, cult, poziție frumoasă, materială, exploatator de pădure; fără nici un fel de viciu, sănătos, etate 50 ani. Dorește tovarășă de viață cu văduvă româncă, cultă, fără copii și viciu, sănătoasă, bună gospodină, bună menageră, temperament fizic, plăcut, trecut ireproșabil, etate dela 30 ani în sus. — Eventual posibilă căsătorie convenabilă, cu asemenea damă cu poziție materială. — Discreție garantată.

Adresa la ziar sub... pentru »G. C.«

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredel' rea adâncă a fântânelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

Intreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredellrea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

CUMPĂR în orice cantitate romonițe, flori de tei, flori de friguri, rădăcini și frunze de mărăgună, flori de soc fie verzi, ori uscate și gândaci de Mai.

Farmacia lui SZOKOLY SÁNDOR, Arad (vis-à-vis de biserica sârbească). —

FISCHER TESTVÉREK

fabricanți de țesături de sîrmă, impletituri de sîrmă pentru garduri, site și de coarde din sîrmă de oțel pentru paturi etc. etc. în

ARAD, calea József-főherczeg-ut nr. 8.

Fabrica: Strada Kossuth Lajos Nr. 45.

Telefon 557.

Recomandă în atențiunea on. public magazinul bogat în lucrări de bransa aceasta,

carl se capătă cu prețuri leftine de concurență. :

Catalog de prețuri la dorință se trimite gratuit și porto franco acasă.

A apărut broșura

Mizerie, Boală, Grimă și Degenerare

sau

Alcoolismul și urmările lui

din punct de vedere economic, igienic, moral și național. — De Pr. D. Voniga. — Tipografia Nouă, Orăștie 1910. — Broșura se estinde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprins: 1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirituoase. 4. Beția și consecințele ei, în general. 5. Efectele stricacioase ale beuturilor spirituoase, în special asupra organismului omenesc. 6. Alcoolismul sub raportul morbidității și al mortalității. *Tuberculosa (oftica) și morburle mentale.* 7. Alcoolul și morala publică sa raportul dintre alcoolism și criminalitate. 8. Alcoolul și ereditatea, sau efectele alcoolismului asupra posterității. *Copiii bețivilor.* 9. În resumat: Alcoolismul — *Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare.* 11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învățământ antialcoolic. **Prețul broșurei 1 cor. 60 fil.** Se poate procura la autor în Gyirok și la toate librăriile.

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor

bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine

de dolu mai departe primesc

curățirea penelor de pat,

cu mașina prin ce își redobândesc

culoarea albă și uscățimea originală

și vor fi scutite de praf. Comandele

din prov. se efeptuesc imediat și pr.

Stațiunea balneară Bogdarigós,

cott. Timișului, 7 klm. depărtare de Charlottenburg pe linia Timișoara-Radna-Lipova. Stație de telefon în localitate. E bine ca la gară trăsurile să se comarde

din vreme. Având în vedere situația geografică, e un admirabil loc de cură climateric și balnear, și apa are mare efect

contra junghiurilor, răcele, reumatismelor și bolilor de nervi. — În stabiliment e medic și farmacie permanentă.

Lămuriri se dau în Bogdarigós telefon 27 și în Timișoara-fabrică la farmacistul:

NÁGELE ANTAL

Telefon 322. — Deschiderea la 1 Maiu.

Sezonul ține până la sfârșitul lui Sept.

Nou atelier de fotografiat.

Aducem la cunoștința on. public, că am deschis **un nou atelier de fotografiat**

in Arad, pe Szabadság-tér 16, unde vom pregăti cele mai moderne fotografii cu 40% mai ieftine prețuri.

Cu toată stima:

Sztojkovits és Békés.

Nou atelier de fotografiat.

Prospect de prețuri pentru produsele de primăvară a „asociației pantofarilor din Arad“.

Botine pentru femei:
Pantofi din păslă . . . . . fl. 1.50
Pantofi de piele de vacs dela . . . 2.— in sus
Botine „ „ „ Regate „ 2.80 „
„ „ chevreux „ 4.50 „
„ „ vacs cu șiret dela „ 3.60 „
„ „ chevreux cu șiret „ 5.50 „
„ „ de vacs cu nasturi „ 4.80 „
„ „ chevreux dela „ 6.50 „

Botine pentru bărbați:
Cu țug simplu, piele de vacs fl. 3.30
„ „ și fețe „ 4.—
Bergsteiger din piele cu lustru „ 4.80 in sus
Cu țug simple ușoare ca un fulg pentru bolnavi dela „ 5.— „
Bergsteiger de chevreux . . . 6.50 „
Cu țug piele de box . . . 5.80 „
Bergsteiger piele de box . . . 6.20 „
„ chevreux bună dela „ 7.80 „
Pantofi de chevreux . . . 5.— „
Ținem în depozit totfelul de ghete pentru copii. La comande din provincie să se edscrie urma piciorului pe o hârtie.
Comandă contra ramb. necorespunzând și înapoiate în curs de 8 zile se schimbă.

Nou! **Atelier de frizerie.** **Nou!**

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că **mi-am deschis un atelier de frizerie**, aranjat cerințelor celor mai moderne, în Arad, Luther Márton-tér Nr. 1. (Casa Dr. Ioan Suciu).

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt

Cu deosebită stimă:

FOGARASSY PÉTER

friseur.

Primesc vopsirea părului, cu prețuri ieftine.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

Săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nádasy.

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni,

din palatul de pe Andrassy-tér nr. 14, pe

Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în orice cantitate, transportați acasă, și primește angajament pe întregul sezon la ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană prin corespondență sau prin Telefon nr. 139, la firma:

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărburi

Arad, Boros Béni-tér nr. 2.

(Cassa Kneffel).

Atrag atenția ororatului public asupra atelierului meu de **să-lătorie și culorare chimică** existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta.

Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5.

Telefon —

CANARIN!

ziua și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. in sus.

Onștoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soiu. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măimute și câini de soiu se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

S'au ieftinit

Cărbunii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4.—.

100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.

100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțator de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.

Nr. Telefonulul 63.

Pentru fabrică, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,
Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânate și :: negre. ::

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți :

Ciorapi împlețiți în temniță.

Serviciu solid și conștiințios.

INȘTINȚARE.

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public și clientele, că prefăcându-ne atelierul de tapețerie, conform cerințelor moderne și celui mai nou stil

am deschis
în Arad, Str. Forray casa Hunyadi un
magazin de mobile.

Totodată facem cunoscut că ținem în depozit eventual pregătim la comandă orice mobilier, pentru dormitoare, sufragerii, saloane și camere pentru fumător.

Cerând onoratei clientele să ne onoreze și pe mai departe cu încrederea ei ca ne o păstrează deja de 34, așteptăm binevoitoarele comenzi.

Cu distinsă stimă :

Berán A. și Fiul

depozitari de mobile.

— Telefon intra și extraurban Nr. 132. —

Magazin nou. Magazin nou.

Perdele gata.

Perdele gata.

Preturi ieftine.

Preturi ieftine.

Nr. Telefonului 275. — Nr. Telefonului 275.

VAS és Tsa

ARAD, piața Boros Béni nr. 6.

Iși recomandă

materialul de edificat

prima calitate, atât var măcinat și în bucăți, cât și gips de Kőbánya. — Depozit permanent de orice soi de țiglă, cărămida presată și împletituri de trestie pentru tencuială, tot felul de articole din element; ca canale, plăci, ghisdele de fântâni etc. etc.

Se angajază cu

parchetarea clădirilor

vechi și noi

pe lângă prețurile cele mai convenabile.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4 1/4, 4 1/2, 4 3/4 și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipăm speșele de întabulare, convertim datorile de interese mari.

— Rezolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bihor, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prin care pe lângă onorariile aceluiași de afaceri abili și demni de încredere.

Am onoarea a atrage atenția p. t. public asupra prăvăliei de croitorie pentru domni

inokai Tóth Lajos,

conducător șef Vass János, iunior, cea mai veche prăvălie în branșa aceasta, asortată cu cele mai frumoase și variate stoffe, fabricate engleze și franceze.

Se efectuează comenzi pe lângă prețuri convenabile în cea mai splendidă execuție, din stoffele cele mai bune.

Reputația prăvăliei mele fondată în 1879 e cea mai eclatantă garanție pentru a putea satisface și cele mai rafinate gusturi.

La dorința specială a p. t. clientele se vor pune la dispoziție celeștii modele, eventual reprezentantul firmei se va înființa în persoană la cei interesați, atât în loc, cât și în provincie.

Cu deosebită stimă :

inokai Tóth Lajos, croitor,
Arad, Palatul Neumann, Piața Andrássy nr. 25.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

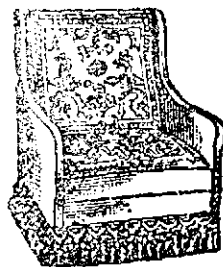
Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.
Cămarile Centrală:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

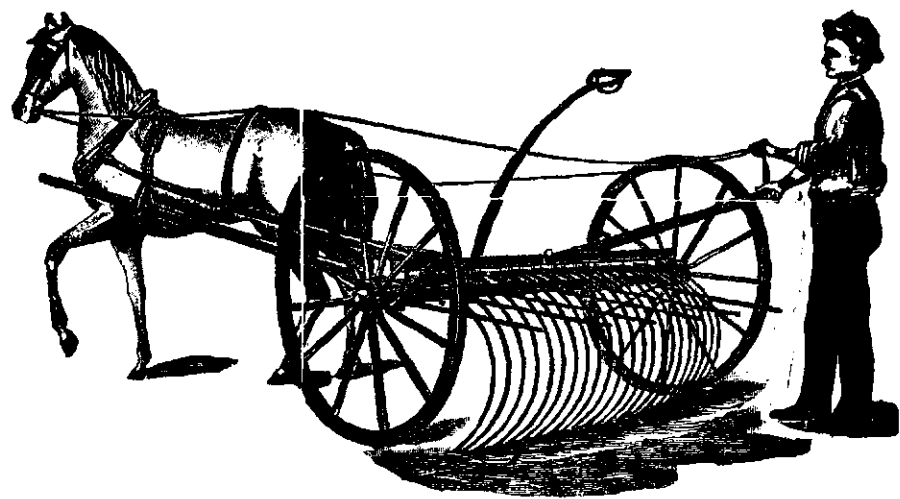
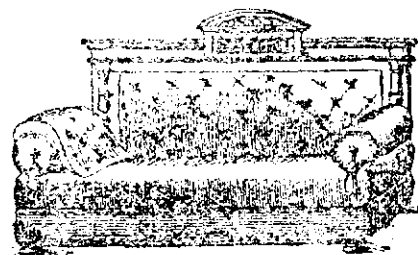
:- In atenținnea celor ce cumpără mobile. :-

Horger & Kepp

magazin de mobile, atelier pentru covoare (tapețier) decorații în Sibiu-N. szeben, Reisper-g. 27.

O singură încercare vă va convinge despre ieftinătatea tuturor articolelor cumpărate la noi. Conștiințioasă și serviciu prompt. — Cel mai bun izvor de cumpărat. Prețuri ieftine.

Sam. Wagner, Prima turnătorie de fier Sibiană mare fabrică de mașini agricole, atelier de mori și prăvălie de fier. Nagyszeben.

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole executate cu cea mai mare precauțiune. Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână. Pluă pentru abale (postavuri). — Foarte mare export în România și Orient.

Instalează:

Mori de orice mărime. Cilindri la mori pentru asortat făina. — — — Conducte de apă, și altele etc. — — —

Efectuază:

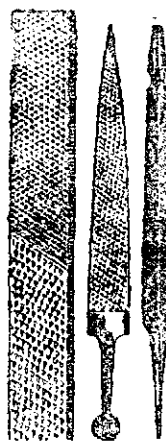
Cele mai bune ŢEVI TURNATE pentru conducte de apă. Mare turnătorie de FIER și ALAMĂ. Foarte mare depozit în ŢEVI DE FIER de orice dimensiune. Cel mai mare asortiment în MAȘINI DE TRIERAT de orice mărime. Foarte mare asortiment de MOTOARE dela 2 cai în sus. — — Pe lângă cea mai mare garanție. — —

Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. EXPLICĂRI și CATALOGUE la cerere gratis și franco.

● **STEIN MIKLÓS** ●

fabrică de tăiat pile
Oradea mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. - Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Croitorie nouă engleză și franceză pentru femei.
Arad, Szabadság-tér 17.

După absolvirea cursului în Drezda, pe baza experiențelor de mai mulți ani câștigate atât în străinătate, cât și în Budapesta, sub firma Wittenberger H. și Jaczkó József am deschis o

confecție pentru dame,

unde se pregătesc conform gusturilor celor mai rafinate cele mai elegante toalete engleze și franceze.

Pentru convingere rugăm binevoitorul sprijin al onoratelor dame.

Cu deosebită stimă:

Jaczkó József.

FABRICA DE ȚIGLE

MUSCHONG I. ÉS TÁRSA

GÖZTÉGLAGYÁRAK. :: :: LUGOS.

Telefon: în centru Nr. 43. Adresa telegrafică: Chegue și giro conto
Drumul Timișorilor Nr. 182. Muschong téglagyár. — Nr. 9040. —

Recomandăm în interesul publicului edificator ca înainte de a cumpăra

țigle de acoperit

să ceară gratuit prospect de prețuri și modele de țigle duble brevete BOHN Nr. 253. Țigle BOHN patentate, duble, presate se fac numai la comandă. —

